Het Land van Aalst

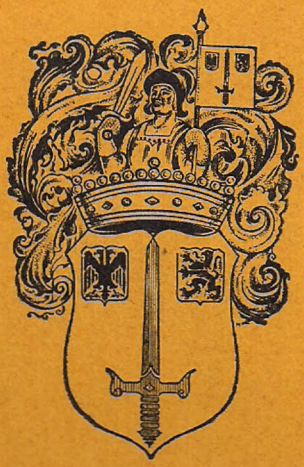

TIJDSCHRIFT VAN DE
HEEMKUNDIGE VERENIGING «HET LAND VAN AALST»

JAARGANG XX — NUMMER 1

Werd uw leesgeld nog niet betaald, stort onverwijld uw bijdrage op postchecknummer 5868.11

Buitenpoorters van Aalst

Periode 1552-1596

Lede

Jaar van inschrijving

Afzonderlijk	Gehuwden samen	Afzonderlijk	
			— A —
			van der A
		1589	Jan van der A, fs Gillis, x Gillynten Valent, fa Adriaens
		1592	Gillis van der A, fs Gillis, x Cathelyne Bauwens
			van den ABEELE
1586			Adriaen van den Abeele, fs Jans
			van ACHTERE
		1560	Joosyne van Achtere, fa Pauwels, x Cornelis Nijs, fs Jans
		1573	Barbara van Achtere, fa Pauwels, x Joos Blondeel, fs Joos
			— B —
			de BACKERE
/1552*	1552		Pieter de Backere, man van Margriete van Gheete
		1554	Pieter de Backere, fs Pieters, x Lauweryne s Burchelmans, fa Gillis
		1560	Michiel de Backere, fs Pieters, x Anna van der Schoore, fa Gillis
		1590	Momye s Backers, fa Pieters, x Joos Buyens, fs Gillis
			BANNIERS
1594			Anthonyne Banniers, fa Arents
			BATEN
		1590	Joanna Baten, fa Lievens, x Matthijs de Wilde

* /1552 = vóór 1552

van BAVELE

1593 Janneken van Bavele, fa Wauters, x Niclaes van Remoortele, fs Joos

van der BEECKEN - van der Beken

1561 Jacob van der Beke, fs Pieters, x Lysbetthe Burchelmans, fa Joos

1563 /1563 Lysbetthe van der Beken, fa Jans, huisvrouw van Michiel de Rycke

1588 Jan van der Beecken, fs Jacobs, x Pieryne s Boex, fa Adriaens

s BEEREN

1590 Anna s Beeren, fa Jans, x Pieter Boyens, fs Pieters

BERCHGRACHT

1557 Pieter Berchgracht, fs Lauwereys, x Katherine Berchgrachts, fa Jans

1557 Katherine Berchgrachts, fa Jans, x Pieter Berchgracht, fs Lauwereys

van den BERGHE

1570 Symoen van den Berghe, fs Adriaens

BETHS

1560 Joncheer Jacob Beths, fs Adriaens, heer van Langhereel, x jonc^e Lysbetthe Gruyters, fa Mer Jans

van der BIEST

1593 Adriaen van der Biest, fs Geeraerts, x Jehenne s Noosen, fa Gillis

BLAREREN

1555 Robrecht Blareren, fs Gillis, x Margriete Buyens, fa Arendts

van BLIJENBERGHE

1572 Thomaes van Blijenberghe, fs Joos, x Josyne van den Broucke, fa Antheunis

1572 Anna van Blijenberghe, fa Joos, x Pieter Smet, fs Pieters

BLONDEEL

1553 Gillis Blondeel, fs Jacobs, x Katherine s Troyers, fa Antheunis

1560 Hendric Blondeel, fs Joos, x Anna Clais, fa Joos

1573 Jacob Blondeel, fs Gillis, x Mayken van der Hoeven, fa Simoens

1574 Antheunnis Blondeel, fs Gillis, x Marie van den Borre, fa Adriaens

1573		Joos Blondeel, fs Joos, x Barbara van Achtere, fa Pauwels
/1579	1579	Jacob Blondeel, fs Gillis, man van Adriaene van Impe, fa Gillis
1594		Marie Blondeels, fa Antheunis, x Joos Bayens, fs Pieters

de BOC

1588		Pieryne s Boex, fa Adriaens, x Jan van der Beecken, fs Jacobs

BOELE

1595		Catherine Boele, fa Jacobs, x Paschier Talboom, fs Gillis

van den BORRE

1553		Hendric van den Borre, fs Pieters
1554		Adriaen van den Borre, fs Pieters, x Katherine s Croex, fa Joos
/1554	1554	Henric van den Borre, t.v.p.*, man van Josyne s Grooten, fa Henricx
1574		Marie van den Borre, fa Adriaens, x Antheunis Blondeel, fa Gillis

van den BOSSCHE

1574		Gillis van den Bossche, fs Adriaens, x Adriane s Nevens, fa Gillis

BOUWENS - Bauwens

1589		Lievin Bouwens, fs Cornelis (8-5-1589)
1589	1589	Lievin Bouwens**, man van Truyken Caens, fa Jans (10-7-1589)
1592		Cathelyne Bauwens, fa Cornelis, x Gillis van der A, fs Gillis

van BOVEN

1588		Merten van Boven, fs Eliwaerts

van der BREMPT - van den Braempt

1555		Johanne van den Braempt, fa Jans, x Joos Haeck, fs Gillis
1557	/1557	Lysbetthe van der Brempt, fa Ruffelaerts, huisvrouw van Jan Corthals

de BRANT

1591		Antheunis de Brant, fs Joos, x Catherina Keymeulen, fa Hendricx

---

* te voren poorter

** is voorzeker dezelfde persoon

van den BROUCKE

1560 Antheunis van den Broucke, fs Jacobs

1565 Lysbetthe van den Broucke, fa Clays, x Adriaen Persoons, fs Jans

1570 Jacob van den Broucke, fs Antheunis

1572 Anthonine van den Broucke, fa Antheunis, x Adriaen van den Bruyle, fs Adriaens

1572 Josyne van den Broucke, fa Antheunis, x Thomaes van Blijenberghe, fs Joos

de BROUWERE - de Brauwere

1557 Joos de Brouwere, fs Pieters, x Katherine s Croocx, fa Ghysbrechts

1559 Cornelis de Brouwere, fs Pieters, x Josyne s Gols, fa Jans

1577 Gheertruyde s Brouwers, fa Pieters, x Gillis Tuczweert, fs Mattheus

1579 Pieter de Brouwere, fs Pieters, x Lysbette Buyls, fa Geerts

1592 Arnoult de Brauwere, fs Jans, x Catelyne Smets, fa Marcx

BRUUS

1557 Katherine s Bruus, fa Jans, x Jan Smet, fs Joos

de BRUYCKERE

† 1579 Cornelis de Bruyckere, †/24-7-1579, man geweest van Cathelyne Coucke, fa Jans

1584 Elisabeth s Bruyckers, fa ..., x Philips Govaerts, fs Gillis

1586 Jan de Bruyckere, fs Arents, x Cathelyne s Coucx, fa ...

1592 Johanna s Bruyckers, fa Jans, x Jan Staes, fs Pauwels

van den BRUYLE

1572 Adriaen van den Bruyle, fs Adriaens, x Anthonine van den Broucke, fa Antheunis

BURCHELMAN

1554 Gillis Burchelman, fs Mertens, x Johanne Huylebroucx, fa Mertens

1554 Lauweryne Burchelmans, fa Gillis, x Pieter de Backere, fs Pieters

1561 Lysbetthe Burchelmans, fa Joos, x Jacob van der Beke, fs Pieters

1590 Gillis Burchelmans, fs Jans, x Catherina Boyens, fa Pieters

BUYENS - Buydens, Boyens, Bayens

1554 Christoffel Buyens, fs Gheerdts

1555 Bertelmeus Buyens, fs Ghysbrechts, x Adriaene s Grooten, fa Jans
1555 Margriete Buyens, fa Arendts, x Robrecht Blareren, fs Gillis·
1557 /1557 Clare Buyens, fa Lievens, huisvrouw van Joos Pien
1558 Pieter Buyens, fs Arendts, x Marie van Langenhove, fa Joos
1558 Jan Buyens, fs Pieters
1558 Pieter Buyens, fs Pieters, x Katherine s Gols, fa Jans
1559 Joos Buyens, fs Gheerdts, x Anna s Ruyfs, fa Jans
1559 Joos Buyens, fs Joos
1561 /1561 Adriaene Buyens, fa Pieters, huisvrouw van Daniel Philips
1570 Adriaene Buyens, fa Gheeraeds, x Adriaen van der Hoeven, fs Jans
1573 Marie Buydens, fa Jans, x Lieven Hoyman, fs Pieters
1579 Arent Boyens, fs Jans, x Johanna Maerschalck, fa Jans
1589 Gillis Buyens, fs Gillis, x Lysbette Vrancx, fr Adriaens
1590 Joos Buyens, fs Gillis, x Momye s Backers, fa Pieters
1590 Caterina Boyens, fa Pieters, x Gillis Burchelman, fs Jans
† 1590 Pieter Boyens, †/6-10-1590, man geweest van Catherine s Gols, fa Jans
1590 Pieter Boyens, fs Pieters, x Anna s Beeren, fa Jans
1591 Pieter Buyens, fs Michiel
1594 Joos Bayens, fs Pieters, x Marie Blondeels, fa Antheunis

BUYLE

1555 Jan Buyle, fs Jans, x Martyne s Haecx, fa Gillis
1579 Lysbette s Buyls, fa Geerts, x Pieter de Brouwer, fs Pieters
1595 Jan Buyle, fs Adriaens, x Catherine Deckers, fa Pieters

— C —

CAENS

1589 /1589 Truyken Caens, fa Jans, huisvrouw van Lieven Bouwens

van CAUWENBERGHE

† 1553 Lieven van Cauwenberghe, †/7-10-1553, man geweest van Josyne van der Schoore, fa Jans
1574 Katherine van Cauwenberghe, fa Daneels, x Pauwels van Coppenhole, fs Cornelis

CALLEBOUT

1558 Katherine Callebouts, fa Gillis, x Jan de Knijf, fs Pieters

CLAES - Clais, Clays

1560 Joos Clais, fs Coolaerts, x Magriete Schols, fa Jacobs
1560 Anna Clais, fa Joos, x Hendric Blondeel, fs Joos
1561 /1561 Marie Clays, fa Coolaerts, huisvrouw van Gheeraert van den Reggere t.v.p.
1580 Joos Claes, fs Gillis, x Johanne Schockaerts, fa Pieters

de CLERCQ

1557 Willem de Clercq, fs Henricx
1560 Gillis de Clercq, fs Joos
1564 Hendric de Clercq, fs Lievens

de COCQ

1560 Joos de Cock, fs Willems, x Martine s Croocx, fa ...

COENE

1554 Christyne Coens, fa Joos, x Pieter Pien, fs Joos
1567 Gillis Coene, fs Pieters, x Joosyne van Vuylenbrouck, fa Jans
1568 Pieter Coene, fs Phelips
/1591 1591 Pieter Coene, man van Cathelyne Tucksweerts, fa Joos

de COKERE

1554 Lucas de Cokere, fs Zacharrias, x Clare Swerts, fa Lucas
1558 Merten de Cokere, fs Sacarias
1564 Arendt de Cokere, fs Sacarias
1586 Andries de Cokere, fs Lucas
1592 Zagarias de Cokere, fs ...

de CONINCK

/1552 1552 Christiaen de Coninck, t.v.p., man van Josyne s Hondts, fa ...
1560 Gheertruyde s Conincx, fa Jans
1570 Hendrik de Coninck, fs Arents

van COPPENHOLE

1574 Pauwels van Coppenhole, fs Cornelis, x Catherine van Cauwenberghe, fa Daneels
1576 Zosine van Coppenhole, fa Gillis
1590 Jossyne van Coppenhole, fa Cornelis

CORNELIS

1589 Jan Cornelis, fs Denijs

CORTHALS

/1557 1557 Jan Corthals, man van Lysbette van der Brempt, fa Ruyffelaerts

de COSTER

1586 Jenneken s Costers, fa ..., x Adriaen van den Steene, fs Cornelis

de CROOCK

1554 Katherine s Crocx, fa Joos, x Adriaen van den Borre, fs Pieters

1557 Katherine s Croocx, fa Ghysbrecht, x Joos de Brouwere, fs Pieters

1560 Martine s Croocx, fa ..., x Joos de Cocq, fs Willems

1578 Willem de Croeck, fs Willems

1588 Jan de Crooick, fs Ghijsbrechts, x Johanne s Muyters, fa Pieters

1588 Willem de Croock, fs Ghysbrechts

COUCKE

1579 † Cathelyne Coucke, fa Jans, weduwe van Cornelis de Bruyckere

1586 Cathelyne s Coucx, fa ..., x Jan de Bruyckere, fs Arents

de CUSUELE

1589 Cathelyne t Cusuels, fa ..., x Matthueus van der Hoeven, fs Adriaens

de CUYPERE

1559 Jan de Cuypere, fs Jans, x Symonyne van der Muelen, fa Pieters

— D —

de DECKERE

1595 Pieter de Deckere, fs Pieters x Maeyken Neels, fa Cornelis

1595 Catherine Deckers, fa Pieters, x Jan Buyle, fs Adriaens

van den DENDERE

1559 Merten van den Dendere, fs Joos

1580 Joos van den Dendere, fs Mertens, x Martyne van Varenberghe, fa Joos

DESTELBERGHE

1569 Gillis Destelberghe, fs Gheerds

de DIER

1573 Lysbette Diers, fa Cornelis, x Goorys de Troyere, fs Wouters

de DOBBELEERE

1590 Lieven de Dobbeleere, fs Loys

DURPELS

1572 Philippine Durpels, fa Jans, x Gillis Everaerts, fs Laurens

— E —

van den EECHOUTE

1569 Jan van den Eechoute, fs Stevens, x Marie s Vos, fa Joos

EVERAERTS

1572 Gillis Everaerts, fs Laurens, x Philippine Durpels, fa Joos

1572 Adriaene Everaerts, fa Laurens, x Jan van den Meerssche, fs Pieters

1573 /1573 Johanne Everaerts, fa Laurens, huisvrouw van Ghijsbrecht Michiels

— G —

GATTEMAN

1558 Josyne Gattemans, fa ..., x Gillis van der Hoeven, fs Jans

van GHEETE

1552 /1552 Margriete van Gheete, fa Willems, huisvrouwe van Pieter de Backere

van der GHEYLEN

1564 Jan van der Gheylen, fs Joos

de GHEYTERE

1574 Gillis de Gheytere, fs Gillis

1590 Catherine s Gheyters, fa Gillis, x Gillis Huylenbrouck fs Cornelis

GHIJSELENS

1557 Joos Ghyselens, fs Pieters, x Johanne s Herren, fa Pieters

GOETS

/1580 1580 Antheunis Goets, man van Anna s Rybels, fa Joos

de GOLS

1554 Marten de Gols, fs Jans

1558 Katherine s Gols, fa Jans, x Pieter Buyens

1559 Josyne s Gols, fa Jans, x Cornelis de Brouwere, fs Pieters

1590 † Catherine s Gols, fa Jans, weduwe Pieter Boyens

GOOSSENS

1592 Lysbette Goossens, fa Pieters, x Willem Herman, fs Claeis

GOVAERTS

1560 Gillis Govaerts, fs Philips
1569 Antheunis Govaerts, fs Jans
1584 Philips Govaerts, fs Gillis, x Elisabeth s Bruyckers, fa ...
1588 Tanneken Govaerts, fa Joos, x Clays de Muntere, fs Jans

s GRACIEN

1588 Syntken s Gracien (van Lede) x Jan Smetreyns (van Temsicke)

s GRAUWEN

1594 /1594 Naintken s Grauwen, fa Adriaens, huisvrouw van Joos de Rybele t.v.p.

de GROOTE - de Grute ?

1554 /1554 Josyne s Grooten, fa Henricx, huisvrouw van Henric van den Borre, t.v.p.
1554 Jan de Groote, fs Henricx, x Martine ...
1555 Adriaene s Grooten, fa Jans, x Berthelmeus Buyens, fs Ghysbrecht
1558 Katheryne s Grooten, fa ..., x Pieter van den Haendt, fs Jans
1559 Joos de Groote, fs Joos, x Katherine van der Hulst, fa Antheunis
1560 Marie s Grooten, fa Jans, x Gillis de Landtmetere, fs Jans
1561 Katherine s Grooten, fa Jans, x Pieter van der Triest, fs Joos
1564 Pieter de Groote, fs Hendricx, x Lysbetthe van Wesemale, fa Hendricx
1571 Arent de Groote, fs Pieters, x Marguerite van Linkebeke, fa Joos
/1574 1574 Joos de Groote, t.v.p., man van Martine t Sandts
1593 Lysbette s Grooten, fa Pieters, x Pieter de Knijf, fs Jans
1593 Hans de Groote, fs Pieters
1553 /1553 Johanna s Gruten, fa Jans, huisvrouw van Jan de Knijf

de GRUYTER

1560 Jonc[e] Lysbetthe s Gruyters, fa Mer Jans, x jonc[r] Jacob Beths, fs Adriaens

— H —

HAECK

1555 Joos Haeck, fs Gillis, x Johanne van den Braempt, fa Jans
1555 Martijne s Haecx, fa Gillis, x Jan Buyle, fs Jans
1558 Clais Haecq, fs Gillis, x Joosyne Nijs, fa Cornelis
1588 Gillis Haeck, fs Joos, x Mayken Nagels, fa Stevens
1589 Lieven de Hack, fs Jans, x Marie s crybels, fa Lievens Haeck en Rybels ?

van den HAENDT

1558 Pieter van den Haendt, fs Jans, x Katheryne s Grooten, fa ...

HAERMANS - van der Haert ?

1572 Martine Haermans, fa Pieters
1554 Magriete van der Haert, fa ...

HALLEMAN

† 1556 Henric Halleman,†/22-5-1556, man geweest van Lysbetthe van Heddeghem, fa Joos

de HASE

1571 Jan de Hase, fs Pieters, x Johanne s Rycken

van HEDDEGHEM

1556 † Lysbetthe van Heddeghem, fa Joos, weduwe van Henric Halleman

HEMERYCKE

1564 Joos Hemerycke, fs Cornelis, x Lysbetthe van den Houwe, fa Joos

HERMAN

1592 Willem Herman, fs Claeis, x Lysbetthe Goossens, fa Pieters

de HERRE

1557 Johanne s Herren, fa Pieters, x Joos Ghyselens, fs Pieters

van den HERWEGHE

1554 /1554 Katherine van den Herweghe, fa Goossens, huisvrouwe van Pieter de Rycke t.v.p.

HEYLEN

1569 Pieryne Heylen, fa Gheeraerts, x Govaert Seminck, fs Jans

van der HOEVEN

1558 Gillis van der Hoeven, fs Jans, x Josine Gattemans, fa ...

1568 Adriaen van der Hoeven, fs Jacobs, x Beatrice Wiericx, fa Joos

1568 Jacob van der Hoeven, fs Jacobs, x Marie Wiericx, fa Joos

1570 Adriaen van der Hoeven, fs Jans, x Adriaene Buyens, fa Gheeraerdts

1573 Mayken van der Hoeven, fa Simons, x Jacob Blondeel, fs Gillis

1589 Matthueus van der Hoeven, fs Adriaens, x Cathelyne t Cusuels, fa ...

de HONDT - de Hont

1552 /1552 Josyne s Hondts, fa ..., huisvrouw van Christiaen de Coninck t.v.p.

1558 Katherine s Hondts, fa Pieters, x Pieter De Kersmakere, fs Jans

1588 Daneel de Hont, fs ...

1592 Merten de Hont, fs Hendricx

van HOORENBEKE

1558 Pieter van Hoorenbeque, fs Jans, x Lysbetthe s Rycken, fa Jans

van den HOUWE

1564 Lysbetthe van den Houwe, fa Joos, x Joos Hemerycke, fs Cornelis

van den HOVE

1559 Katherine van den Hove, fa Robrechts, x Joos van der Keymolen, fs Joos

HOYMANS

1573 Lieven Hoymans, fs Pieters, x Marie Buydens, fa Jans

van der HULST

1592 Pieter van der Hulst, fs Claeis

HUYGHE

† 1556 Mattheeux Huyghe, †/6-5-1556, man geweest van Barbara Huysmans

(van) HUYLENBROUCK - Vuylenbrouck enz.

1554 Johanna Huylenbroucx, fa Mertens, x Gillis Burchelmans, fs Mertens

1562 Lysbetthe Vuylenbrouvx, fa Gillis, x Joos de Roose, fs Gillis

1567 Joosyne van Vuylenbrouck, fa Jans, x Gillis Coene, fs Pieters
1569 Lysbetthe Huylenbroucq, fa Jans
1590 Gillis Huylenbrouck, fs Cornelis, x Catherine s Geyters, fa Gillis
1593 Jan Huylenbrouck, fs Jans, x Jenneken s Meyers, fa Jans

HUYSMANS

1556 † Barbara Huysmans, fa Joos, weduwe van Mattheeux Huyghe

— I —

van IMPE

1573 Lysbetthe van Impe, fa Bouwens, x Jan van Vutfanck, fs Pauwels
1579 /1579 Adriaene van Impe, fa Gillis, huisvrouw van Jacob Blondeel, fs Gillis

— J —

JANSSENS

1574 Arendt Janssens, fs Jans

— K —

van den KEERE

1554 Jan van den Keere, fs Wouters, x Magriete Wiericx, fa Gheerts
1589 Anthonyne van den Keere, fa Adriaens, x Gillis de Vriendt, fs Adriaens

de KERSMAKERE

1558 Pieter de Kersmakere, fs Joos, x Katherine s Hondts, fa Pieters

van der KEYMOLEN

1559 Pauwelyne van der Keymolen, fa Joos
1559 Joos van der Keymolen, fs Joos, x Katherine van den Hove, fa Robrechts
1562 /1562 Magriete ver Keymuelen, fa Jans, huisvrouw van Arent Smets
1564 Gheertruyde van Keymeulen, fa Joos, x Gheerdt Wierincx, fs Joos
1591 Caterine Keymeulen, fa Hendricx, x Antheunis de Brandt, fs Jans

de KNIJF

1553 1553 Jan de Knijf, man van Johanne s Gruten, fa Jans

1558 Jan de Knijf, fs Pieters, x Catherine Callebouts, fa Gillis
1574 Jan de Knijf, fs Joos, x Jacquemine Muelemans, fa Mertens
1593 Pieter de Knijf, fs Jans, x Lysbette s Grooten, fa Pieters

— L —

van der LAGGEN

1595 Pieter van der Laggen, fs Jans

de LANDTMETERE

1560 Gillis de Landmetere, fs Jans, x Marie s Grooten, fa Jans

van LANGHENHOVE

1558 Marie van Langhenhove, fa Joos, x Pieter Buyens, fs Arendts

van LIPPEVELDE

1570 Johanne van Lippevelde, fa Cornelis, x Joos de Rybele, fs Joos
1580 Andries van Lippevelde, fs Pieters, x Cathelyne Muelemans, fa Matthys

van LOO

1563 Martyne van Loo, fa Lievens, x Jan Ysenbaert, fs Jans

LOSEYENS of Coseyns ?

1592 Rombout Loseyns, fs Jans

LUCYEN

1559 Merten Lucyen, fs Pieters

— M —

de MAERSCHALCK

1553 Pieter de Maerschalc, fs Jans, x Mertine Naghels, fa Wouters
1559 Joos de Maerschalck, fs Jans, x Lysbetthe s Munters, fa Clays
1562 Katherine s Maerschalckx, fa Lauwereyns, x ...
1564 Phelips de Maerschalck, fs Jans
1571 /1571 Barbara Maerschalckx, fa Joos, huisvrouw van Gheerdt de Vleeschouwer t.v.p.
1579 Johanna Maerschalck, fa Jans, x Arents Boyens, fs Jans
1580 Pieter de Maerschalck, fs Pieters, x Cathelyne Smets, fa Joos

MAES

1589 Jooris Maes, fs Joos, x Synken s Vriendts, fa Adriaens

MATTHIJS

1559 Katherine Matthijs, fa Jans, x Lieven Wasteels, fs Jans

1559 Magriete Matthijs, fa Hendricx

van den MEERSSCHE

1572 Jan van den Meerssche, fs Pieters, x Adriane Everaerts, fa Laurens

MENSSEN of MEUSSEN

1595 Mayken Menssen, fa Willems, x Pieter de Ryckere, fs Jans

MERCX

1559 Inghele Mercx, fa Jans, x Rogier de Smet, fs Henricx

MESKENS

1595 Marten Meskens, fs...

de MEYERE

/1552 1552 Lieven de Meyere, t.v.p., man van Katherine Raes, fa Jacobs

1559 /1559 Marie s Meyers, fa Lievens, huisvrouwe van Jan de Rijcke

1573 Lieven de Meyere, fs Lievens, x Pauline s Rycken, fa Daneels

1590 Dierick de Meyere, fs Pieters, x Anna Vergauwen, fa Pieters

1593 Jenneken s Meyers, fa Jans, x Jan Huylenbrouck, fs Jans

MICHIELS

1559 Ghysbrecht Michiels, fs Jans

/1573 1573 Ghysbrecht Michels, man van Johanne Everaerts, fa Laurens

de MOL

1586 Adriaen de Mol, fs Jans

MUELEMAN, van der Muelen

1558 Merten Mueleman, fs Lievens

1559 Michiel Mueleman, fs Michiels, x Katerine s Vos, fa Heer Joos

1559 Symonyne van der Muelen, fa Pieters, x Jan de Cuypere, fs Jans

1562 Lysbetthe Muelemans, fa Lievens

1574 Jacquemine Muelemans, fa Mertens, x Jan de Knijf, fs Joos

1580 Cathelyne Muelemans, fa Matthijs, x Andries van Lippevelde, fs Pieters

1589 /1589 Catherine Muelemans, fa Mertens, huisvrouw van Pieter de Vleeschouwere

1590 Jacques Muelemans, fs Michiels, x Johanna de Pau, fa Lauwereys

de MUNTERE

1559 Lysbetthe s Munters, fa Clays, x Joos de Maerschalck fs Jans

1588 Clays de Muntere, fs Jans, x Tanneken Govaerts, fa Joos

de MUYTERE

1588 Johanne s Muyters, fa Pieters, x Jan de Crooick, fs Ghysbrechts

— N —

de NAGHELE

1553 Mertine Naghels, fa Wouters, x Pieter de Maerschalck, fs Jans

1558 Joos de Naghele, fs Stevens

1588 Mayken Nagels, fa Stevens, x Gillis Haeck, fs Joos

NEELS

1595 Maeyken Neels, fa Cornelis, x Pieter de Deckere, fs Pieters

NEVENS

1574 Adriaene s Nevens, fa Gillis, x Gillis van den Bossche, fs Adriaens

NIJS

1558 Joosyne Nijs, fa Cornelis, x Clays Haeck, fs Gillis

1560 Cornelis Nijs, fs Jans, x Joosyne van Achtere, fa Pauwels

van der NOORTGATE

1576 Pieter van der Noortgate, fs Mertens, x Barbara Temmermans, fa Jans

de NOOSE

1560 Jan de Noose, fs Hendricx, x Joosyne s Rybels, fa ...

1593 Jehenne s Noosen, fa Gillis, x Adriaen van der Biest, fs Geeraerts

1593 Antheunis de Noose, fs Jans

— O —

van OVERTVELT

1589 Guilliam van Overtvelt, fs Zeghers, x Elisabeth Rombouts, fa Michiels

— P —

de PAPE

1589 Geerdyne s Papens, fa Jans, x Cornelis de Smet, fs Jans

de PAU

1590 Johanne de Pau, fa Lauwereys, x Jacqeus Mueleman, fs Michiels

PERSOONS

1565 Adriaen Persoons, fs Jans, x Lysbetthe van den Broucke, fa Clays

1592 Lysbette Persoons, fa Jans

PHILIPS

1553 Daniel Philips, fs Jooris

/1561 1561 Daniel Philips, man van Adriaene Buyens, fa Pieters

1568 Pieter Philips, fs Jans

1587 Joos Philips, fs Ghelains, x Pieryne Smets, fa Arents

PIEN

1554 Joos Pien, fs Lauwereys

1554 Pieter Pien, fs Joos, x Kerstyne Coens, fa Joos

/1557 1557 Joos Pien, man van Clare Buyens, fa Lievens

1591 Pieter Pien, fs Pieters, x Johanna Spruyts, fa Stevens

van der PLASSE

1559 Katherine van der Plasse, fa Gillis

— R —

RAES

1552 /1552 Katherine Raes, fa Jacobs, huisvrouw van Lieven de Meyere t.v.p.

1576 Merten Raes, fs Mertens

van RAFFELGHEM

1577 Hendrick van Raffelghem, fs Claes, x Catherine Smets, fa Jans

van den REGGERE

/1561 1561 Gheeraert van den Reggere, t.v.p., man van Marie Clays, fa Coolaerts

van REMOORTELE

1593 Niclaes van Remoortele, fs Joos, x Janneken van Bavele, fa Wouters

de RIDDERE

1574 Martine s Ridders, fa Joos

de RIJCKE - de Ryckere ?

/1554 1554 Pieter de Rycke, t.v.p., x Katherine van den Herweghe, fa Goossens

1556 Jan de Rycke, fs Pieters

1558 Lysbetthe s Ryckens, fa Jans, x Pieter van Hoorenbeque, fs Jans

1559 Joos de Rycke, fs Joos, x Pieryne van Vareselere, fa Arents

/1559 1559 Jan de Rycke, man van Marie s Meyers, fa Lievens

/1563 1563 Michiel de Rycke, man van Lysbetthe van der Beken, fa Jans

1571 Johanne s Rycken, fa Pieters, x Jan de Hase, fs Pieters

1573 Pauline s Rycken, fa Daneels, x Lieven de Meyere, fs Lievens

1595 Pieter de Rijckere, fs Jans, x Mayken Menssen, fa Willems

ROBRECHTS

1577 Lievine Robrechts, fa Simoens, x Gillis Smet, fs Jans

ROGIERS

/1553 1553 Adriaen Rogiers, t.v.p., man van Magriete Scockaerts fa Jacobs

ROMBAUTS

1589 Elisabeth Rombouts, fa Michiels, x Guillam van Overtvelt, fs Zeghers

de ROOSE

1562 Joos de Roose, fs Gillis, x Lysbetthe Vuylenbroucx, fa Gillis

ROULANTS

1578 Josine Roulants, fa Jans

RUYFS - Ruyss ?

1559 Anna s Ruyfs, fa Jans, x Joos Buyens, fs Gheerdts

de RYBELE - de Ribele, s Cryvels ?

1560 Joosyne s Rybels, fa ..., x Jan de Noose, fs Hendricx

1570 Joos de Rybele, fs Joos, x Johanne van Lippevelde, fa Cornelis

1574 Lieven de Ribele, fs Hectors, x Katheline s Vrindts, fa Adriaens

1580 /1580 Anna s Rybels, fa Joos, huisvrouw van Antheunis Goets
1589 Marie Scrybels (Rybels of Scryvers ?), fa Lievens, x Lieven de Hack (Haeck ?), fs Jans
/1594 1594 Joos de Rybele, t.v.p., man van Naentken s Grauwen, fa Adriaens

— S —

SANDERS

1586 Joncheer Roulant Sanders, fs Joos, x joncvrouwe Catherine van der Straeten, fa...

SANDT

1574 /1574 Martine t Sandts, fa Gheeraerts, huisvrouw van Joos de Groote, t.v.p.

van der SARE

1558 /1558 Joncvrouwe Lievina van der Sare, fa Raphels, huisvrouw van Mr Robrecht de Smet, t.v.p.

SCERPENS

1561 Florence Scerpens, fa Jans

SCHOCKAERTS

1553 /1553 Magriete Scockarts, fa Jacobs, huisvrouw van Adriaen Rogiers, t.v.p.
1580 Johanne Schockaerts, fa Pieters, x Joos Claes, fs Gillis

SCHOLS

1560 Magriete Schols, fa Jacobs, x Joos Clais, fs Coolaerts

van der SCHOORE

1553 † Joosyne van der Schoore, fa Jans, weduwe van Lieven van Cauwenberghe
1560 Anna van der Schoore, fa Gillis, x Michiel de Backere, fs Pieters
1574 Willem van den Schoore, fs Claes

SEMINCK

1569 Govaert Seminck, fs Jans, x Paryne Heylens, fa Gheeraerts

de SMET

1553 Hendric de Smet, fs Henricx
1557 Jan t Smet, fs Joos, x Katherine Bruus, fa Jans
/1558 1558 Mr Robrecht de Smet, t.v.p., x joncvrouwe Lievina van der Sare, fa Raphels

1559 Rogier de Smet, fs Henricx, x Inghele Mercx, fa Jans
/1562 1562 Arent SmetsZ man van Magriete ver Keymuelen, fa Jans
1572 Pieter Smet, fs Pieters, x Anna van Blijenberghe, fa Joos
1577 Catheline Smets, fa Jans, x Hendrick van Raffelghem, fs Claes
1577 Gillis Smets, fs Jans, x Lievine Robrechts, fa Simoens
1580 Catheryne Smets, fa Joos, x Pieter de Maerschalck, fs Pieters
1587 Pieryne Smets, fa Arents, x Joos Philips, fs Ghilains
1588 Anna Smets, fa Bouwens, x Pieter van der Straeten, fs Willems
1589 Cornelis de Smet, fs Jans, x Geerdyne s Papen, fa Jans
1592 Catelyne Smets, fa Marcx, x Arnoult de Brouwere, fs Jans

SMETREYNS

1588 Jan Smetreyns, fs Jans (van Temsicke), x Syntken Gracien (van Lede)

SOETMANS

1554 Magriete Soetmans, fa Joos, x Coolaert Speltdooren, fs Cornelis

SPELTDOOREN

1554 Coolaert Speltdooren, fs Cornelis, x Magriete Soetmans, fa Joos

SPRUYTS

1591 Johanna Spruyts, fa Stevens, x Pieter Pien, fs Pieters

STAES

1592 Jan Staes, fs Pauwels, x Johanna Bruyckers, fa Jans

van den STEENE

1584 Adriaen van den Steene, fs Cornelis, x Jenneken s Costers, fa ...

STEVENS

1558 Josyne Stevens, fa Gillis, x Bastiaen Welleman, fs Jans

van der STRAETEN

1588 Joncvrouwe Catherine van der Straeten, fa ..., x joncheer Roulant Sanders, fs Joos

— T —

TALBOOM

1595 Paschier Talboom, fs Gillis, x Catherine Boele, fa Jacobs

TEMMERMAN

1576 Barbara Temmermans, fa Jans, x Pieter van der Noortgate, fs Mertens

van der TRIEST

1561 Pieter van der Triest, fs Joos, x Katherine s Grooten, fa Jans

de TROYERE

1553 Katherine Troyers, fa Antheunis, x Gillis Blondeel, fs Jacobs

1573 Goorys de Troyere, fs Wouters, x Lysbette Diers, fa Cornelis

TUCKSWEERTS - Tuczweerts

1577 Gillis Tuczweerts, fs Mattheeus, x Gheertruyde s Brouwers, fa Pieters

1591 /1591 Cathelyne Tucksweerts, fa Joos, huisvrouw van Pieter Coene

— U —

van VUTFANCK

1573 Jan van Vutfanck, fs Pauwels, x Lysbetthe van Impe fa Bouwens

— V —

VALENT

1589 Gillynten Valent, fa Adriaens, x Jan van der A, fs Gillis

van VARENBERGHE

1580 Martyne van Varenberghe, fa Joos, x Joos van der Dendere, fs Mertens

van VARESELERE

1559 Pieryne van Vareselere, fa Arents, x Joos de Rycke, fs Joos

VENNEMAN

1570 Jan Venneman, fs Ghysbrechts, x Lysbetthe s Vos, fa Joos

VERGAUWEN

1590 Anna Vergauwen, fa Pieters, x Dierick de Meyere, fs Pieters

VIOLETTE

1574 Lieven Violette, fs Adriaens

de VLEESCHOUWERE - de Vleeschoudere

1569 Gheerdt de Vleeschouwer, fs Zeghers
/1571 1571 Gheerdt de Vleeschouwere, t.v.p., man van Barbara s Maerschalcx
Pieter de Vleeschoudere, fs Jans
/1589 1589 Pieter de Vleeschouwere, man van Caterine Muelemans, fa Mertens

de VOS

1559 Katherine s Vos, fa Heer Joos, x Michiel Mueleman, fs Michiels
1569 Marie s Vos, fa Joos, x Jan van den Eechoute, fs Stevens
1570 Lysbetthe s Vos, fa Joos, x Jan Venneman, fs Ghysbrecht

VOSTERS

1589 Marcq Vosters, fs Jans

VRANCX

1589 Lysbette Vrancx, fa Adriaens, x Gillis Buyens, fs Gillis

de VRIENDT

1560 Jan de Vriendt, fs Adriaens, x Josyne Baten, fa Pieters
1574 Katheline Vrindts, fa Adriaens, x Lieven de Ribele, fs Hectors
1589 Gillis de Vriendt, fs Adriaens, x Anthonyne van den Keere, fa Adriaens
1589 Synken s Vrindts, fa Adriaens, x Jooris Maes, fs Joos

— W —

WASTEELS

1559 Lieven Wasteels, fs Jans, x Katherine Matthys, fa Jans

WELLEMAN

1558 Bastiaen Wellemans, fs Jans, x Joosyne Stevens, fa Gillis
1558 Katherine Wellemans, fa Jans

s WERTS - de Weert ?

1554 Clare s Werts, fa Lucas, x Lucas de Cockere, fs Zacharias

van WESEMALE

1564 Lysbetthe van Wesemale, fa Hendricx, x Pieter de Groote, fs Hendricx

WIERICX - Wiricx

1554 Magriete Wiericx, fa Gheerts, x Jan van den Keere, fs Wouters

1554 Joos Viericx, fs Gheeraerdts

1564 Gheerdt Wiericx, fs Joos, x Gheertruyde van Keymeulen, fa Joos

1568 Maria Wiericx, fa Jans, x Jacob van der Hoeven, fs Jacobs

1568 Beatrice Wiericx, fa Joos, x Adriaen van der Hoeven, fs Jasobs

de WILDE

1590 Matthijs de Wilde, fs Joos, x Johanna Baten, fa Lievens

— Y —

YSENBAERT

1563 Jan Ysenbaert, fs Jans x Mertyne van Loo, fa Lievens

Denderleeuw. FRANS COUCK.

GEVONDEN GOUSTUKKEN TE SEMMERZAKE.

13.1.1640.

Enkele goudstukken, nl. 13 stukken «onbekende munte» werden gevonden te Semmerzake bij Gillis Gauberch in 1622; in het bezit gekomen van graaf Egmont, werden zij door het hof gekonfiskeerd, die ze zal «doen prijsen bij ghesworen gautsmet» van Gent «ende daernaer à la hauche ende met t' clincken van de belle» verkopen ten voordele van zijne majesteit. De verkoop bracht 76 gulden 4 stuivers op.

381 r°.

(Ra. Gent: fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr. 8594).

J.d.B.

Het Hof ten Dale

van de Gentse Sint-Pietersabdij, te Hillegem

Benevens het **Hof ten Berge**, dat zich niet alleen op het grondgebied van Hillegem maar gedeeltelijk ook op dat van 't naburige Leeuwergem uitstrekte, en het goed **de Meyerije**, waaraan in dit tijdschrift reeds een bijdrage gewijd werd (1), bezat de Gentse Sint-Pietersabdij op haar heerlijkheid te Hillegem ook nog een derde pachthoeve. Deze hoeve, het **Hof ten Dale**, was de grootste van de drie : ze omvatte bij het begin der XVe eeuw ongeveer 44 bunder land, weide en bos, terwijl in de XVIe eeuw een grootte van bijna 50 bunder opgegeven wordt. Dank zij het feit dat dit «hof» toebehoorde aan een abdij bleven vele pachtakten van dit goed bewaard, wat het mogelijk maakt — zij het dan met enkele grote hiaten voor de XIVe tot en met de XVIe eeuw — de geschiedenis van deze hoeve van betrekkelijk nabij te volgen vanaf de XIIIe eeuw toen de hoeve in het bezit der abdij kwam, tot aan de nationalizering en de erop volgende publieke verkoping ervan op het einde van de XVIIIe eeuw.

Dit **Hof ten Dale** bestond reeds in de eerste helft van de XIIIe eeuw, toen het toebehoorde aan Willelmus, pastoor van Hillegem. In juli 1244 schonk deze het hof aan de abdij op voorwaarde dat hij er zijn leven lang het vruchtgebruik van zou mogen genieten :

«dominus Willelmus presbyter de hillenghem in nostra constitutus presentia recognouit se resignasse aecclesie sancti petri gandensis curtim de dale cum omnibus domibus et supellectillibus eiusdem curtis, cum omnibus terris cultis et incultis cum omnibus pratis pascuis decimis redditibus. Ibidem ab ipso Willelmo temporibus suis acquisitis vel prius ab aliis quibuscumque acquisitis ad dictam curtim pertinentibus quam videlicet curtim secundum conuentionem retroactis temporibus inter ipsos habitam ad vitam suam poterat possedisse nec ipsum nec aliquem fratrem ipsius siue filium siue consanguinentem. In dicta curti de cetero siue eius pertinentiis aliquid hereditarie juris sed dictam curtim et omniam eius pertinentia superius expressa ad dictam ecclesiam integraliter pertinere et sibi pro recompensatione proventiam eiusdem curtis et eius pertinentium ex patre memorate ecclesie competentur fuisse satisfactum. In cuius rei memoriam ad instantiam dicte ecclesie et ipsius Willelmus presens scriptum sigillo nostro fecimus roborari.» (2).

Na deze schenking duurt het meer dan een eeuw vooraleer in verband met deze hoeve weer gegevens beschikbaar zijn.

---

(1) Cfr. W. Braekman, «Het Pachtgoed "de Meyerije,, te Hillegem», **Het Land van Aalst**, XVI (1964), 89-108.

(2) **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** I, Cartularium I, vol. I, p. 115.

De tweede helft van de veertiende eeuw.

Uit de XIVe eeuw bleven slechts twee pachtakten bewaard. De eerste is gedateerd op 10 Lauwmaand 1364, toen Joannes van Pittem als abt aan het hoofd van de abdij stond (3), en is in feite slechts een contract waarbij het **Hof ten Dale** voortverpacht werd (4). Hieruit blijkt dat Gillis de Schouteet van Sint-Lievens-Houtem het hof in pacht had voor negen jaar gedurende de periode 1364-1373. Op zijn beurt verpachtte hij het goed aan Daneel Jan Martins (**filius** Jans), afkomstig uit Ottergem en aan Mergriete, «sin wetteleke wyf» (5). Slechts enkele percelen behield Gillis voor zichzelf: «dats te wetene den mersch beneden den houe ende beke ghelegen. Item den pauwelsmersch daer naest. Item omtrent een alf bunre weeden in de stede ten bossche. Item omtrent een alf dachwant brouck in de stede licghende up de gracht. Item delschaut dat gillis voors. heeft doen planten ende tiende scoef ende rente ane dewelcke huteghesteken parcheelen voors. daneel ende mergriete sin wiif voern. niet hebben en zullen».

De vermelding van «delschaut» dat Gillis had doen planten, laat ons toe tevens te vermoeden dat in de voorgaande — wellicht negenjarige — periode (1355-64) dezelfde «Gillisse den scoutheete van houtem de hoeve ook in pacht gehouden heeft. Misschien heeft hij ze ook toen voor het grootste gedeelte voortverpacht. Bij gebrek aan gegevens moeten we ons tot een loutere gissing beperken.

Hoeveel de pachtsom bedroeg die Gillis aan de Sint-Pietersabdij verschuldigd was, weten we niet. Zeker is het echter dat Daneel J. Martins het hof pachtte voor «elc buunre omme zeese sceele grot. torn. siaers». Daar echter de totale grootte van het door hem gepachte deel niet in het contract vermeld wordt, moeten we ook hier vrede nemen met dit ene gegeven. Deze pachtsom moet hij betalen «ten tween payementen ende terminen vande Jare dats te wetene deene elft te kerssauonde ende dander heelt te sente jansmesse in middenzomere».

De verdere bepalingen van deze akte zijn:

1) Daneel en Mergriete moeten elk jaar zaaien «zesse muedekiine lynsaeds te miere Joncf. bouf / gillis scoutheeten wyf voers.». Al het fruit dat op de boomgaard van het goed groeien zal moet de pachter «lesen vande boemen». Daarvan zal de ene helft toebehoren aan Gillis en de andere aan Daneel.
2) Dezelfde pachter moet «al tsroe» dat op het goed zal groeien «vertheeren in messen binnen den houe ende dat voeren jaerlix up dlant tgoeds profyte». Gillis zal ieder jaar krijgen «vanden scoeue

(3) Abt van 1337 tot 1375.

(4) Deze akte bleef bewaard in het **Stadsarch. Gent, Jaarregisters van de Keure,** Register 2, III, f. 34v.

(5) A. De Vos, **Inventaris der Landbouwpachten in de Gentse Jaarregisters van de Keure,** Gent, 1958, I, nr 13 geeft Gillis op als eigenaar van de hoeve.

ende vanden tienden vyftech mandelen stroes». Dit stro zal Gillis gebruiken zoals het hem goeddunkt. Tevens wordt bepaald dat hij zoveel «gluy» (6) zal mogen maken als hij wil.

3) Al de mest die Gillis «sal doen maken binnen den houe met sinen beesten» zijn Daneel en Mergriete verplicht te «bekeernen tgoeds profyte».

4) De pachter en zijn vrouw moeten elk jaar voor Gillis «hoeden ende ute ende in driuen viere verkine» samen met de hunne. Dit geldt ook voor de ganzen die, zoals op alle grote hoeven van die tijd, blijkbaar ook op het **Hof ten Dale** aanwezig waren.

5) De «cappoenen ende hoenren» moet de pachter houden «ten ghemeenen profite van beeden zyden».

6) Daneel en Mergriete nemen ook de verplichting op zich in hun pachttermijn te «merghelen omtrent twee bunre lands in de stede ten bossche».

7) Waar het door hen gepachte land grenst aan het deel dat Gillis voor zichzelf behouden had, moet de pachter een afsluiting aanbrengen.

8) De «poten» die jaarlijks op het goed zullen groeien, moeten Daneel en Mergriete «setten ende bekeeren daer gillis voers. sal willen».

9) Verder is er het verbod te «veransaden» gedurende de laatste drie jaren van de termijn «het en waere by den wille ende consente van gillis». Indien de pachter de termijn van negen jaar niet zou kunnen «vulghebruken» en het land in betere of slechtere toestand zou achterlaten, dan zal de ene of de andere partij — naargelang het geval — dit «gelden bi goeden broederheden».

10) De pachters nemen ook de verplichting op zich, de gebouwen van de hoeve in goede staat te houden en ze eventueel te herstellen. Als enig «ongheual geuiele an de vors. husinghe den termine voers. toecommende bi de occoysoen van daneel of van mergriete... of van hare meysineden», zullen de pachters dit moeten vergoeden aan Gillis. Wanneer echter deze pachters enige kosten of schade zouden hebben «bi orloghen of bi ghemeenen tempeesten», dan zal Gillis hun dit vergoeden «ghelyc dat min heeren van sente pieters gillisse voern. dade vande zeluen». Deze laatste toevoeging bewijst dat Gillis zelf het goed pachtte van de Gentse abdij.

Bij het einde van hun pachttermijn zullen Daneel en Mergriete het land laten liggen als volgt : 1) het land «up priesteruelt dat men heet up den hou» bezaaid met winterkoren; 2) «up den hou naest den bossche» moet het land blijven liggen bezaaid met zomerkoren; 3) het land dat men noemt «up de carremeere ende ten auten» zal braak blijven, met twee voren. Deze drie delen van het land dat dus volgens het gewone drieslagstelsel ingedeeld was, moeten ook alle «wel betunt ende wel bestopt zyn».

---

(6) **Gluy** of **gloy** betekent lang, gezuiverd stro dat gebruikt werd als dakbedekking.

Als laatste bepaling van het contract vermelden we nog dat Gillis in elk van de negen jaren van de pacht «eenen nieuwen froc» zal geven aan Daneel.

Daneel en zijn vrouw geven aan Gillis in pand «al de haue ende cateillen die sy up ende in tvoers. goed hebben ende hebben zullen ende voert up henlieden ende up al thare so waer dat ghestaen of ghelegen es binnen ghend of derbuten ...Ende te gheeroudsberghe daer daneel voers. poertre es». De vermelding van Gent is wellicht te verklaren door het feit dat de pachtakte geregistreerd werd voor de Keure van Gent. Uit dit citaat blijkt ook dat Daneel een buitenpoorter van Geraardsbergen was.

In een appendix bij deze akte wordt nog toegevoegd dat de pachter beloofd heeft Gillis «costeloes ende schadeloes te houdene ende te quitene jeghen minen heere van sente pieters elkes jaers van negene vette verkinen IX Jaer lanc... die gillis voers. minen heere van sente pieters jaerlix sculdech es». Ook deze zin bevestigt het reeds hierboven vermelde feit dat de Gentse abdij en niet Gillis de eigenaar van het pachthof was.

De eerstvolgende bewaarde akte, gedateerd op 18 februari 1388, werd verleend onder abt Gerardus van Munte (7) die het hof in negenjarige pacht geeft aan Faes van der Mersch voor de periode ingaande «talfmeye» 1386 en eindigend in 1395 (8).

Terloops wordt in deze akte gezegd dat het goed verpacht wordt «dat vormaels gill. de scautheete ende sydert mer florens van heule in pachte plaghen te houdene». Daar we weten dat de hier genoemde Gillis het goed pachtte van 1364 tot 1373 is het zeer waarschijnlijk Florens van Heule die het in de volgende periode (1373-82) in gebruik had. Vanaf 1382 was het goed wellicht om een of andere reden niet meer verpacht. Dit kunnen we vermoeden door volgende passage uit de hierboven reeds vermelde akte waarbij het goed verpacht werd vanaf 1386 : «mids dat faes vors. ten incommene vanden pachte twinnenden lande den vors. goede toebehoirende vant ende begreep ligghende stragiers ende geheel onghewonnen onghesayt ende buten syre noten... ende daeromme so en sal de vors. faes gheenen pacht betalen... van den vors. goede also vanden ousten ende Jaren van LXXXVI ende LXXXVII».

Voor de overige jaren van zijn termijn zal Faes van der Mersch elk jaar leveren 15 p. gr. torn., «viere vette verkine, tiene ellen amelakene ende tiene ellen dwalen ter taeflen vanden prelaet». Gedurende elk van de resterende jaren zal hij de abt met al «synen ghesinne ende gheselscepe» twee dagen en twee nachten verblijf op het hof moeten toestaan en hem eten en drinken geven uitgezonderd

(7) Abt van 1387 tot 1390.

(8) **Stadsarch. Gent, Jaarregisters van de Keure**, Register 11, f. 41r-v.

nochtans «win cruut ende wassine kersen». De pachtsom moet hij betalen «te tween terminen tsiaers dats te wetene deene heelft vande vors. vyftien ponden gr. te kerss. ende tote lichtmesse onbegrepen ende dander heelft te meye of tote alfmeye onbegrepen daernaest volghende». De eerste betaling geschiedde op kerstavond 1388. De betalingen in natura moet de pachter leveren «up synen cost telken sente martinsmesse» in de abdij te Gent.

Bij het einde van zijn termijn moet de pachter het land volgens het drieslagstelsel laten liggen in drie drichten: 1/3 met winterkoren, 1/3 met zomerkoren en het laatste derde «ghescuffelt met tween voren of also ment dan sculdech es te latene».

Wellicht had de ervaring opgedaan met Gillis de Schout de abt geleerd dat het beter was dat het goed niet door de pachter werd voortverpacht en daarom wordt in deze akte ook bepaald dat de «vors. pachter es sculdich al synen pacht lanc te wonene int vors. hof» en krijgt hij formeel verbod «yet dat den vors. pachte toebehoirt» voort te verpachten.

Naast de bepaling dat alle «renten ende commere» van het goed ten laste van de pachter vallen, wordt ook vermeld dat hij elk jaar op het goed moet planten 200 «wulghine poten of also vele alse op tvors. goed profittelyc zyn sal». Het land en de weiden zal hij op het einde van zijn termijn laten liggen «wel beloken ende beheymt met ghetydeghen tunen... ende dies mach de pachtere vorn. houwen ende troncken alle tyden». Wanneer het echter zou gebeuren «dat syn pacht ute ghinghe eert houwens tyt worde mids dat hy eene waerf of meer afgetronckt hadde dat moeste hy laten staen also ten afsceedene ende uutgane van synen pachte».

De vruchten van het goed «ende vanden tienden», welke laatste dus blijkbaar weer aan de pachter van het **Hof ten Dale** toekwamen, is hij «sculdich... te bringhene of te doen bringhene binnen den vors. houe ende al stroe dat daeraf comen sal te bekeerne in messe ten profytte vanden lande sonder dat hy gluy mach doen maken omme de huuse te doen stoppene».

Ook voor de gebouwen van de hoeve worden enkele bepalingen in het contract ingelast. Toen de pachttermijn begon vond de pachter «bouen up den wal de zale met cameren kuekenen ende vele andre aysementen ende ghelaghen sie daertoebehoiren ende voert so vant hy beneden een pachthuus drie scuuren den langhen stal een wagenhuus een ouenbuer ende andre huusse ende stalle de welke hem alle gheleuert waren in goeden pointe ende wel te ghereke». Al deze gebouwen moet de pachter in goede staat houden. Indien de pachter nog gebouwen op het goed zou doen oprichten «by consente vanden vors. relig. die soude men hem afslaen in de achterste drie Jaer van sinen pachte by pryse van temmerlieden». Wanneer schade aan de gebouwen zou komen «by fauten rouckeloesheden toedoene of int occoysoen van den vors. pachter synen kinderen of van synen meisneiden», verbindt de pachter zich ertoe deze schade «te gheldene ende up te rechtene ten segghene van goeden lieden diere partien toe nemen souden».

Als borg voor het betalen van de pachtsom verklaart de pachter dat «alle de beesten alle de catheylen ende inhauen die in tvors. hof vanden dale syn ende up tlant datter toebehoirt wassen of wesen sullen den vors. pacht durende ons heeren sabds ende der kercken van sente pieters proper goed es ende dat sy hem toebehoiren ende toebehoiren sullen toter tyt dat dachterste payment van desen pachte ende al dese voerwaerden vulmaeckelyc sullen syn vuldaen ende vergolden». Wordt de pachter in gebreke gevonden of heeft de abdij onkosten of schade, veroorzaakt door hem, dan zal de abt mogen «sonder vonnesse handslaen nemen ende wech voeren of vercoepen» al wat zich op de hoeve bevindt.

Vier poorters van Gent (9) stellen zich borg voor de pachter om hem «te bet te bedwinghene ende onsen heere den abd noch bet te versekerne». Telkens als de pachter in fout gevonden wordt, zal elk van de poorters op vertoon van het contract tien pond par. betalen, vermeerderd «met allen den costen ende sculden diere onse heere dabt of sine bode hebben sullen om dat te ghecrighene van welker costen ende scaden onse heere dabt of de bringhere vors. gheloeft sal wesen by synen simplen woerden ende segghene sonder eeneghe andere proue der up te doene of te eeschene ende sonder minderinghe vanden principale pacht».

Als tegenprestatie voor deze ongewoon strenge bepalingen waaraan de pachter zich onderwerpt, belooft de abt op zijn beurt de pachter schadevergoeding te betalen voor rampen veroorzaakt door «vlieghenden viere», «ghmeenen tempeesten ende orloghen». Deze eventuele vergoeding zal steeds «rhedelic» zijn «ghelyc datmen andren pachtren doen sal in de ghebuurte». Deze vergoeding bedraagt nooit meer dan de pachtsom van één jaar maar is «altoes min naer de quantiteit vande scaden». Als de pachter schade zou lijden «by toedoene of int occoisoen van ons heere den abd ofte vander kercken vors.», verbindt de prelaat zich ertoe deze «te versettene ende up te rechtene also verre als hyse betoeghen mochte».

Voor de resterende jaren van de XIVe eeuw bleven geen pachtcontracten bewaard. De eerste akte uit de volgende eeuw echter vermeldt dat de voorgaande pachter Pieter de Theye heette. Daar deze akte een pachttermijn verleende die begon in 1408, is het waarschijnlijk dat — als de termijn de gewone negen jaar duurde — deze Pieter het goed sinds 1399 uitbaatte.

De beschikbare gegevens van de XIVe eeuw vatten we in volgende tabel overzichtelijk samen :

(9) Deze poorters zijn : Symoen Serthomaes, Heinric Reynare, Jan Lombert en Jan Van den Voerde.

TABEL I

Pachter	Pachtsom	Begin-datum	Termijn	Eind-datum	Akte opgemaakt
Gillis de Scoutheete	?	1355 (?)	9 j. (?)	1364 (?)	?
Gillis de Scoutheete (Daneel J. Martins en Mergriete)	6 sch. per bunder	mei 1364	9 j.	1373	10-1-1364
Florens van Heule	?	1373	9 j.	1382	?
Faes van der Mersch	15 p. gr. torn.	half mei 1386	9 j.	1395	18-2-1388
Pieter de Theye	?	1399 (?)	9 j. (?)	1408 (?)	?

Enkele gegevens voor de vijftiende eeuw.

De gegevens voor deze eeuw zijn even schaars als voor de voorgaande. Slechts drie pachtcontracten bleven bewaard.

De eerste acte (10), opgemaakt op 23 februari 1408 onder abt Gerardus van Leeuwaert (11), vermeldt voor de eerste maal de grootte van de hoeve : «44 bunre lettel min ofte meer» (12). Lievin Galle (13) die het goed voor een zesjarige termijn (1408-1414) in pacht neemt samen met de «tiende scoue ende ander proffyten den vors. goede toebehorende», komt na de reeds hiervoren vermelde pachter Pieter de Theye. De betalingen in natura zijn dezelfde als in de laatste akte uit de voorgaande eeuw, maar i. pl. van 10 ellen moet de pachter nu 12 ellen leveren en drie «gysten» toestaan i. pl. van twee. In verband met de «gysten» wordt ook toegevoegd dat indien «min heere sine gyste niet en name... so soude de vorn. pachter... moeten betalen 2 nobels» voor elke dag en nacht. De pachtsom (83 nobels en 20 p. par.) moet betaald worden «te tween terminen deen helft te kerss. ende dander helft te meye».

Verder treffen we in deze akte ook nog volgende bepalingen aan : de «huyssinghen» moeten goed onderhouden worden, «wint ende water werende»; de pachter mag tronken en bomen houwen ten gepasten tijde. Wanneer een boom verdroogt mag hij hem omhakken en vervangen door een jonge; al de mest moet op het land gevoerd worden «ende up letten van der yet van wech te voerne ten hende van

(10) **Stadsarch. Gent, Jaarregisters van de Keure,** Register 19, f. 74v.

(11) Abt van 1390 tot 1412.

(12) In het Land van Aalst was een bunder gelijk aan 400 roeden; een dagwand was 100 roeden en een roede 20 voeten.

(13) Pieter Galle, misschien een broer van Lieuin, pachtte het goed **de Meyerije** van 1416 tot 1425.

sinen pachte». Wanneer de pachter ramp of schade veroorzaakt, moet hij ze vergoeden. Op het einde van zijn termijn moet de pachter het land ook «bedrecht, besaedt ende ghemest (laten) also hyt vinden sal te sinen ancommene».

Na deze termijn duurt het tot in 1441 vooraleer opnieuw gegevens beschikbaar zijn. In dat jaar wordt op 27 mei onder abt Bussardus van Munte (14) een negenjarige pacht toegestaan aan Ryquaert van de Zype voor de periode 1441-1450. Uit dit contract (15) blijkt dat tussen 1408 en 1441 de abdij in het bezit gekomen was van «III dachwant lant ghecocht jeghens philippe vander mersch». Ook wordt nu mee verpacht «de heelt van den autare uteghedaen de rentte die hy niet en heeft».

De betalingen in natura zijn dezelfde als die bepaald in de voorgaande akte uitgenomen de supplementaire verplichting «zees mudden coeren ghendsche mate» in het klooster te leveren. In plaats van de «amelakenen» en de «dwalen» mag de pachter nu ook 12 pond par. betalen. De pachtsom bedraagt nu 334 p. 4 sch. par. Elk jaar moet de pachter 25 populier- of abeelpoten op het goed planten. Het wordt hem verboden het goed «al noch zom» voort te verpachten zonder de speciale toelating van de abt.

Het interessantste deel van deze akte is echter de gedetailleerde opsomming van de verschillende percelen van de uitbating; de pachter moet bij het einde van zijn termijn laten liggen :

1) de «carremeere» (ong. 13 bunder) en «eenen ghemete lante dat ghecocht was» (16) moet bezaaid zijn met koren «wel ghemest ende ghedreuen ghelyc zynen ghebueren».
2) op «den hau» (6 bunder) en op «spriestervelt voer thof» (4 b.) en op hetzelfde veld nog 6 dagw. — samen dus 11½ b. — bezaaid met «euenen ghemest ende bedreuen als bouen».
3) op «den groten hau naest den bossche» (7 b.), op «bellevelt daer neffens» (2 b.), op «tspetervelt» (1 b.) en «III dachw. in den bossche ende de zyde oestwaert» : deze stukken moeten braak blijven liggen «met eender vooren omme ghedaen».

Naast deze bijna 35 bunder land worden ook de andere bezittingen opgesomd : een bos, «den brouc dat men heet den hofdriesch» (6 dagw.), ligt in twee «hauwen», de ene met hout van 4 jaar en de andere met hout van 3 jaar.

De pachter moet verscheidene partijen — meestal weide — «laten bestopt alomme» :

1) «den pauwele mersch met eenen nieuwen thune».
2) «anden grooten meersch» grenzend aan de beek en aan het hof, met «thune» van twee jaar. Dezelfde weide «beghinnende an Willems Smalenmersch toote an boschmans straetkin met thune van eenen Jaer».

---

(14) Abt van 1422 tot 1442.
(15) **Stadsarch. Gent, Jaarregisters van de Keure**, Register 36, f. 112v.
(16) Zie hierboven.

3) tussen de weide van de abdij en «pieter thuys merssche ande carremeere, som thun van eenen jare ende som thun van IJ jaeren».
4) «van an tsomerhaut beghinnende toot ande cleynen hau duergaens jeghen den caerman ende an dmerschelkin jeghen den cleynen hau thuyn van eenen jaer».
5) aan het hof «jeghen den bogaert som thun van eenen jaer ende som thuyn van IJ jaeren».
6) aan «de boschlochtin daer myn heere van sente pieters de eecken dede planten negheen stopsels dan dat myn vors. heere selue dede planten».

De volgende termijn (1451-60) wordt onder abt Philippus Conrault van Polignac (17) aan dezelfde pachter verleend. Dit contract (18) verschilt alleen in de pachtsom van de voorgaande. Deze som bedraagt 30 p. gr. «deerste VI Jear» en 22 p. gr. de laatste drie jaren van de termijn.

Voor de overblijvende jaren van deze eeuw bleven geen gegevens bewaard. De drie hierboven vermelde akten kunnen we als volgt samenvatten :

TABEL II

Pachter	Pachtsom	Begin-datum	Termijn	Eind-datum	Akte opgemaakt
Lievin Galle	83 nobels 20 p. par.	mei 1408	6 j.	1414	23-2-1408
Ryquaert van de Zype	334 p. 4 sch. gr.	mei 1441	9 j.	1450	27-5-1441
idem	30 p. gr. 22 p. gr.	mei 1451	9 j.	1460	22-11-1451

De zestiende eeuw.

Ook voor deze eeuw zijn de gegevens waarover we beschikken schaars. Slechts drie pachtcontracten bleven bewaard (19). Het eerste werd opgemaakt op 3 december 1548, onder abt Gerardus van Cuelsbrouck (20). Het verleent een negenjarige termijn (1550-59) aan Jan Wymersch en Jan van der Zype. De jaarlijkse pachtsom bedraagt 36 p. gr. «vlaemscher munten». De bepalingen van deze akte komen grotendeels overeen met die uit de akten van de vorige eeuw.

(17) Abt van 1443 tot 1475.

(18) **Stadsarch. Gent, Jaarregisters van de Keure,** Register 41, f. 32v. In deze akte wordt ook de waarde van de nobel opgegeven: 1 nobel is «ghevalueert ende gherekent 4 schell. vlaems gelts».

(19) Deze drie akten bevinden zich in het **Ra Gent, Sint-Pietersabdij,** II, nr. 1156.

(20) Abt van 1517 tot 1555.

De zes mud tarwe moeten nu echter jaarlijks geleverd worden «te sente pieters int cloostere telken kerssauonde upden graendere zonder myns heeren cost». Ieder derde jaar mogen de pachters deze levering vervangen door een betaling in geld «talzulcker prise als ter der tyt de zelue tarewe werdt zyn zal». Als nieuwe bepaling noteren we dat de pachters verplicht zijn elk jaar op St.-Martensmis «te leveren... voor de bienfeeten twee ende vyftich ponden par. ende een cupe boteren van veerthien steenen»; deze bepaling vervangt de vroegere verplichting om 4 vette varkens, «amelakenen» en «dwalen» te leveren.

Aan de bepaling dat in geval enig «meskief of ongheual» aan de hoeve gebeuren zou, de pachter verplicht is dit «up te rechten», wordt nu de restrictie toegevoegd dat de pachter brandschade niet zal moeten vergoeden wanneer «hy dade blycken dat tzelue ghebuert ware by ongheweerte ofte by toedoene van ruuters die tzelue daeranne zouden moghen ghesteken hebben».

Nieuw is ook de bepaling dat de pachters aan de kerk van Hillegem «een vierendeel wyns» en aan «den prochiaen» en de koster 10 sch. par. schuldig zijn per jaar.

De verscheidene percelen van het hof worden nu nog meer gedetailleerd opgegeven dan in de voorgaande akte : «up keeremeere gheheeten den schilt» (6 b.); «neuen den schilt ghegeeten de vierbunder»; «over zyp by den nekersdamme» (11 dagw.); «up den visselpoel» (1 dagw.); «up tzelue velt ende up den schilt omtrent een halfbunder ligghende in myns heeren goet hier voortyts commen by manghelinghe van den ouders ende voorsaten vanden voors. pachters (21) twelc voortyts groeswaerde plach te ligghene ende es nu zaylandt»; «up spriestersvelt voor thof» (4 b.); «up tselue velt neuen Lieuins smets veldeken» (1 b.); «noch daerneuen een halfbunder commende ande stede van beatrycen vander speeten»; «den cleenen hauw» (6 b.); «den grooten hauw neuen tzomerlandt (7 b.); «dbolleveldt neuen den grooten hauw» (2 b.); «up spriestervelt achter den boschlochtinck» (½ b.); «tweedekin voor thof» (3 dagw.); «tweedekin achter de nieuwe schuere» (½ b.); «an tscaepuelt neven den boschlochtinck» (3 dagw.).

Er wordt in dit contract bepaald dat de pachters van de zoëven vermelde percelen bij het einde van hun termijn moeten laten liggen : 13 b. met 4 voren, gemest en bezaaid met winterkoren; 11½ b. met 2 voren, «bezayt met euenen» en 11½ b. braak met «eene voore omme ghedaen».

De «haudrieschbrouck» moeten de pachters bij het einde van de termijn«bloot» laten liggen. De «pauwelsmersch» (ong. 3 dagw.) moeten de pachters «alomme laeten met louelicken stopsele». De «mersch oostwaert vanden houe» (ong. 5 dagw.) moet van aan de «pauwels-

(21) De «manghelinghe» waarvan hier sprake is, doelt wellicht op de ruiling van 24 juni 1466 waarbij de abdij aan Jan van der Zype een terrein, genoemd «up de Meere» in ruil geeft voor anderhalf dagw. op «Kernmeere». Zie A. Van Lokeren, **Chartes et Documents de l'Abbaye de Saint Pierre**, Gent, 1871, nr 1868.

mersch» tot aan het hof «bestopt» zijn met «thuynen van twee jaeren». «Item aen den zeluen mersch jeghen veldeken beghynnende ande mersch vande hoirs van gill. de wandele tot bouen den bosmansstraetkin bestopt met thuynen van eenen Jare. Item den mersch westwaert vande houe commende tot aen pieter steuins weede groot omtrent 1 bunder lancx neuen de keeremeere met louelicken stopsele. Item jeghen de voors. vierbunder voor thof van voor thof tot aen tbollevelt thuynen van drye Jaren ende teghen den haudriesch thuyn van tween Jaren. Item tusschen den haudriesch ende den cleenen hauwe thuyn van eenen Jare. Item den Laerman weede ende brouck groot omtr. 3 dachw. van aen tzomerhaudt tot aenden cleenen hauw van eenen Jare. Item an Drieschelken anden cleenen hauw louelic stopsele. Item aen boschlochtinc tot aen tzomerhaut groeswaerde ende noch daer neuen gheheeten tscaepenuelt oock groeswaerde al groot omtr. 5 dachw. negheen stopesle. Item aen thof jeghen den bogaert zom met thuyn van eenen Jaere zom thuyn van twee Jaren. de zelue bogaert metten brouxkine ende metter dammen achter de kuekene midts de hofstede ende de walgracht groot omtr. 5 dachw.».

In deze pachtakte komt ook de bepaling voor dat de pachters binnen de eerste 6 jaren van hun pachttermijn verplicht zijn «wettelic te doen metene alle de landen ghersinghen ende ettinghen den voorn. goede ten Dale toebehorende metsgaders te makene eenen autentycquen ommeloopere inhaudende specificatie grootte qualiteyt ende nature van allen den houden der voorn. kercke van sente pieters binnen de prochie van hilleghem toebehorende met canten abouten ommeghelaende ende briefuen zo daertoe dient ende van al tghuudt voorscreuen te leueren goedt wettelic ende tamelyc bewys in handen van mynen voorn. heere». Dit moet gebeuren op kosten van de pachter.

In de volgende pachtakte (22), opgemaakt op 21 mei 1557 voor de schepenen van Hillegem, wordt onder abt Franciscus van Helfault (23) een negenjarige termijn (1559-68) verleend aan dezelfde pachters Jan van Wymersch (24) en Jan van der Zype. De bepalingen zijn dezelfde als in de voorgaande akte. Ook de verplichting een «autentycquen ommeloopere» te doen maken wordt herhaald. Kort nadien echter is Jan van Wymersch overleden vermits reeds in 1558 zijn «hoirs» afzien van hun deel in de pacht ten voordele van Jan van der Zype. De abt verleent de lopende pachttermijn dan aan Jan en Willem van der Zype.

Volgens de penningkohieren voor de jaren 1571-1577, bewaard in het Gentse stadsarchief, werd het Hof ten Dale in 1571 gepacht door Jan van de Zype, voor de som van 36 p. gr. (25).

---

(22) **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** II, nr. 1156.

(23) Abt van 1555 tot 1567.

(24) In de vorige akte werd de naam van de pachter opgegeven als «Jan Wymersch».

(25) J. de Brouwer, «Pachthoven in het Land van Aalst volgens de Penningkohieren», **Cult. Jaarb. voor de Prov. O.-Vlaanderen,** (1954), 240.

De eerstvolgende bewaarde akte, verleend onder abt Lambrecht Hubert (26), bepaalt dat gedurende de negenjarige termijn 1592-1601 Jan Blommaert (**filius** Jacobs) (27) de hoeve mag uitbaten. Deze akte is tevens «te nieten doende alsulcken pacht als den seluen blommaert oft Jan vander Zype synen zwager van outricht XVI bund. toten seluen goede teghen mynen voorn. heere ghenomen heeft, synde den seluen blommaert oft Jan vander Zypen quytgescholden alsulcken voorder ghebruyck van lande als sy vanden vernoemde sesthien bundere vanden seluen goede ghehadt hebben, utgesteecken den Jaerelycxen pacht die sy vande vernoemde XVI bunderen sculdich sullen syn vol te betalen tot ende metten Jare gheuallen kerss. XVc tweeenneghentich als wanneer dese teghenwoordighe pacht vanden gheheelen goede... ingaende is».

Hieruit blijkt dat reeds enkele jaren, misschien in de termijn 1583-1592, Jan Blommaert en zijn zwager een deel van het land van het **Hof ten Dale** gepacht hadden. De onbekende pachter uit deze periode had het land misschien gedeeltelijk aan hen voortverpacht.

De pachtsom bedroeg 36 p. gr. Al de andere betalingen en conditien uit de voorgaande pachtakte worden herhaald. De pachter krijgt toelating voort te verpachten «behaudens dat hy altyts sal blyven den principalen pachter».

Alhoewel weer de verplichting het goed te laten meten gedurende de eerste zes jaren van zijn termijn herhaald wordt, blijkt uit deze akte (28) ook dat het goed reeds in 1544 gemeten werd door Mr. Jan van Loo, «ghesworen landtmeter vande stede van Aelst» (29). De verschillende percelen worden in de akte volgens deze meting opgegeven :

1) op «kerremerre» zaailand geheten «den schilt» : grenst ten N. aan de beek, ten O. aan «den pauwelsmersch», ten W. aan David van der Zype. Samen met «den vissepoel» groot : 6 b. 1 d.
2) op 't zelfde veld, een stuk grenzend ten W. aan «den wech naer heerseele», ten Z. aan de «meengracht», groot : 4 b. 2 d. 38 r.
3) «de neckersdam», aan het voorgaande perceel gelegen, grenst ten W. aan «de heerwech», ten O. aan «de meersch», groot : 11 d.
4) op «tpriestervelt» vóór 't hof. een stuk grenzend ten W. aan Jan van der Zype, ten N. aan «den haudriesch», groot 4 b. 1 d. 61 r.
5) op hetzelfde veld, een stuk dat grenst ten W. aan Lieven de Mets en ten O. aan Jan van der Zype, groot : 3 d. 40 r.
6) op hetzelfde veld, aan het voorgaande : grenst ten W. aan «de stede van Beatrice vander Speeten», groot : 2 d. 60 r.

---

(26) Abt van 1582 tot 1593.

(27) Deze Jan Blommaert pachtte ook het goed **de Meyerije** van 1576 tot 1595.

(28) **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** II, nr. 1156.

(29) Deze meting wordt bewaard in **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** II, nr 1155. Er is echter geen kaart bijgevoegd.

7) «de cleenen hau», grenzend ten W. aan «de winckelstrate», ten N. aan «tgoet van Jan vander Zype», groot: 6 b. 1 d. 80 r.

8) «den grooten hau», naast «tzomerhout», grenst ten N. aan «den Laereman», groot: 7 b. 1 d.

9) het «bellevelt», grenzend ten N. aan «den grooten hau», ten O. aan «tzomerhout», groot: 2 b.

10) het «speetenuelt achter den boschlochtinck», grenst ten Z. aan «tcloostergoet van St Baefs», groot: 2 d. 45 r.

11) op hetzelfde veld vóór het hof een stuk dat ten O. grenst aan «de gront vant clooster van poortacker» (30), groot: 3 d. 75 r.

12) «tveldeken achter de schuere neffens thof», groot: 2 d. 30 r.

13) «tschaepvelt» grenst ten O. aan «den boschlochtinck», ten N. aan «tbelleuelt», groot: 4 d. 52 r.

Bovenstaande dertien percelen zijn zaailand dat samen met de «vissepoel» 37 b. 5 d. 81 r. groot is. Daarnaast zijn er ook nog zeven percelen «groeswaerde», d.w.z. bossen en weiden:

1) «den haudrieschbroeck», groot: 6 d. 15 r.

2) «de pauwelsmeersch» grenzend aan de «kerremeere» ten W., en ten O. aan «thospitael van heerseele», groot: 2 d.

3) de «grooten meersch» grenzend ten O. aan «kerremeere», ten N. aan de beek, grootte, samen met «tcleen meerschelkin»: 5 d. 7 r.

4) de weide «te meerendale», grenzend ten O. aan «dhoirs pieter steuens», ten Z. aan de «kerremeerebeke», groot: 4 d. 15 r.

5) de «laereman», een weide die grenst ten O. aan «tzomerhaut», ten W. aan «den cleenen hau», groot: 2 d. 90 r.

6) de «boschlochtinck», grenzend ten N. aan «tzomerhaut», ten O. aan «tspeetenvelt», groot: 5 d. 50 r.

7) «den bogaert midts den dam ende de hofstede», samen groot: 5 d. 71 r.

De totale grootte van het **Hof ten Dale** is volgens Mr. Jan van Loo: 46 b. 1 d. 29 r., «welcke... metinghe Jan van der Zype eertyts pachter vanden zeluen pacht affirmeerde up trouwe ende eet goet oprecht ende warachtich te syne». Deze laatste toevoeging moet ons doen besluiten dat ofwel in 1544, toen de meting van Jan van Loo plaats vond, deze Jan van der Zype het goed in pacht had voor de — wellicht negenjarige — termijn 1541-1550, ofwel dat hij deze meting later bevestigd heeft in de termijnen 1550-59 of 1559-68. Rekening houdend met de eerste mogelijkheid, komen we voor de zestiende eeuw tot volgend overzicht:

(30) Het «clooster van poortacker» was een Gents begijnhof.

TABEL III

Pachter	Pachtsom	Begin-datum	Termijn	Eind-datum	Akte opgemaakt
Jan van der Zype	?	1541 (?)	9 j. (?)	1550 (?)	?
Jan Wymersch Jan van der Zype	36 p. gr.	mei 1550	9 j.	1559	3-12-1548
Jan van der Zype	50 p. gr.	mei 1559	9 j.	1568	21-5-1557
idem	36 p. gr.	1568 (?)	9 j. (?)	1577 (?)	?
Jan Blommaert (fs Jacobs)	36 p. gr.	kerss. 1592	9 j.	1601	?

De zeventiende en achttiende eeuw.

Op 19 januari 1602 wordt onder abt Columbanus Vrancx (31) aan dezelfde pachter Jan Blommaert (**filius** Jacobs) en zijn vrouw Janneke van der Zype een nieuwe pachttermijn (1601-10) verleend (32). De grootte van het pachtgoed wordt opgegeven als «45 b. lutter min of meer». Samen met de hoeve wordt ook verpacht de «thiende ende den schoof binnen der seluen prochie van hilleghem ghelyck die van auden tyde den zeluen goede ghecostumeert es te volghene ende de heelft vande offerande ten aultare... daerinne begrepen alles in zulcker voughen als zy huerders tzelue den voorgaenden termyn ghebruyckt hebben». De pachtsom bedroeg 60 p. gr. per jaar, te betalen in 2 helften te kerstavond en te Sint-Jansmis, uiterlijk «dry maenden naer elcken respectiuen valdach». Het «wyngeld» bedroeg 50 p. gr. en de betaling in natura bestaat uit een stuk lijnwaad van ten minste 60 el. Al de overige bepalingen uit de voorgaande akte worden herhaald, ook de toelating om voort te verpachten.

Dezelfde abt verleent op 18 maart 1610 een nieuwe termijn (1610-1619) aan Jan Blommaert «in alder manieren als hy huerder tzelue goedt jeghenwoordel. is ghebruyckende utghesteken ende ghereserveert de thiende ende schoof... mitsgaders de helft vande offerande commende ten aaltarre». De pachtsom is nu echter 50 pond en het «wyngeld» 40 p. Dit laatste moet betaald worden «te drye ghelycke payementen». Om de een of de andere reden die ons niet duidelijk is, werd deze pacht in 1613 onderbroken en vervangen door een contract aan Jan Blommaert (fs Adriaens) voor negen jaar : 1613-1622. Het enige verschil met de akte opgemaakt in 1610 is de pachtsom : de eerste zes jaar bedraagt ze 50 p. gr., de laatste drie 60 p. gr.

Voor de volgende negenjarige periode (1622-31) bleef geen contract bewaard, maar de volgende akte, op 9 december 1630 opgemaakt on-

(31) Abt van 1597 tot 1615.

(32) **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** II, nr 1156. Al de volgende akten bevinden zich eveneens in deze bundel.

der abt Joachim Arsenius Schayck (33), verleent een pachttermijn aan Jan Blommaert «geassisteert met zynen behouden vader Jan van der Zype als borghe ende principael... in alder manieren ghelyc hy huerder tzelue jegenwoordelyck ten tytele van pachte is ghebruyckende».

Hieruit blijkt dat ook in de periode 1622-31 Jan Blommaert de hoeve in pacht gehad heeft. Gedurende de termijn 1631-40 bedroeg de pachtsom 10 gulden per bunder, dus 77 pond 2 sch. gr. in totaal. Het «wyngeld» bedroeg weer 40 p. gr., te betalen «d'een helft te St Jansmisse ende d'ander helft te Bamisse». Al de overige bepalingen uit de voorgaande akte blijven gehandhaafd.

In 1640 wordt «sede abbatiale vacante» een negenjarige pacht (1640-49) verleend aan Jan Schollaert (**filius** Martens), «in alder manieren als Jan Blommaert... ghebruyckt heeft». De pachtsom per bunder bedroeg 13½ gulden zodat de totale som 104 p. 4 sch. 1 gr. bedroeg. Het «wyngeld» werd eveneens verhoogd tot 45 p.

Op 2 december 1614 schatte Pieter van de Walle, «Mr Metser en Temmerman der steden van Gent ende St Lieuens hessche» de waarde van het «metswerck ende stroodaken van het woonhuys coestal ende groote schuere met dry winkels met de verkenscoten ende een duyuecot». Hij bepaalt deze waarde op 1250 gulden «te weten ghelyck ghestaen heft als de auden pachter gillis van nieuwenhuysse daeraf ghesceden es». Van deze vroegere pachter konden we buiten deze vermelding geen nadere gegevens ontdekken. Wanneer hij het hof pachtte is dus niet met zekerheid te bepalen alhoewel het waarschijnlijk in de eerste helft van de XVIe eeuw zal geweest zijn.

Begin 1642 (34) verlenen de «administrateurs» van de abdij aan Jan Schollaert de toelating om bomen te planten «op den driesch tussen Leeuwerghem ende onser kercken heerlicheyt van hilleghem... nu onbeplant synde». Ook op alle andere open plaatsen «de jurisdictie ende t'vermoghen onser abdye raeckende» mag hij bomen planten, «up conditie dat hy sal ghenieten van de ghecapte helft vande bomen ghecommen synde tot haer jaeren ende behoorel. rypheyt ende cappens tyde... mits de selue haudende groyen ende... onderhaudende soo van snoyen, verdoornen (35) elc sonderlinc in welcken helft ofte proffyt vande selve sal ooc begrepen syn den way half en half ghelyck ooc den oncost van vellen ende cappen, ten waere de selue andersins aen yement met dien last vercocht waeren».

Voor de volgende jaren, van 1649 tot 1664, bleven geen gegevens bewaard. Het is echter waarschijnlijk dat in deze periode (wellicht een negenjarige en een zesjarige termijn) de hoeve gepacht werd door Jan Schollaert. Dit blijkt uit de akte die in 1664 onder abt Amandus Hovelinck (36) aan Lowys Temmerman (**filius** Gillis) en Marie Schollaert verleend werd voor de negenjarige periode 1664-73. De

(33) Abt van 1615 tot 1631.
(34) Op 23 januari.
(35) Wellicht betekent dit: beschermen door een doornen omheining.
(36) Abt van 1656 tot 1679.

pachtsom bedroeg 100 p. gr. te betalen «telcken valdaeghe precis» en het «wyngeld» werd bepaald op 50 p. gr. De overige bepalingen uit de voorgaande akte werden herhaald. De grootte van het pachtgoed echter wordt nu opgegeven als 49 b. 1 d. 19 r. «...ingeuolghe de metynghe daervan gedaen in den Jaeren 1634 by Mr. Jan de Cooman ghesworen Lantmetre der twee steden ende Lande van Aalst, dezelue gestelt by diuersche partyen met haer canten ende abouten in zekeren parchemynen boeck ende caerte figuratifue ghelyc de selue hierte vooren ghebruyckt zyn geweest by Jan Schollaert ende Josyn Lorrens zyne wed.».

Hieruit blijkt dus dat in de periode 1649-64 Jan Schollaert inderdaad de hoeve in pacht had. Gedurende deze jaren is hij blijkbaar gestorven zodat de overblijvende jaren van de termijn door zijn weduwe voortgezet werden.

De meting door Jan de Cooman in 1634 uitgevoerd, staat opgetekend in een perkamenten Landboek, samen met de meting van de vele andere pachtgoederen die de abdij in het Land van Aalst bezat. Dit boek werd echter pas in 1636 aan de abt ter hand gesteld (37). De hierbijgevoegde kaart geeft een sterk verkleinde kopie van deze «caerte figuratifue», aangevuld met enkele toponiemen die voorkomen in de daarbijgevoegde grootte-opgave van de verschillende percelen, 20 in getal, die tot de uitbating behoorden:

1) het hof met de weide en de weide «daeraen gelegen», komt ten Z. aan de beek aan «de kerremeere», ten O. aan «den vortenmeersch ende loofveldeken», ten N. aan het «priestervelt», ten W. aan de «kackaertmeersch». Grootte: 2 b. 1 d. 76 r.
2) de weide gelegen op de W.-zijde van 1), in de «kackaertmeersch» grenst ten O. aan 1), ten Z. aan de beek, ten N. aan Jan van der Zype en andere partijen.
3) de «vortenmeersch» grenst ten Z. aan de «kerremeere» en de «pausmeersch», ten N. aan het «loofveldeken» en de beek, ten O. aan «'t hospitaelgoet van herseele». Grootte: 1 b. 2 d. 23 r.
4) de «pausmeersch» (38) grenst ten N. aan de weg, ten O. aan het «hospitaelgoed» van Herzele, ten W. aan «de kerremeere». Grootte: 2d. 5 r.
5) zaailand op de «kerremeere», grenst ten O. aan de «pausmeersch», ten N. aan de «vortenmeersch» en de beek, ten Z. aan de volgende partij. Grootte: 6 b. 1 d. 8 r.
6) een partij gelegen aan de voorgaande, grenst ten O. aan de «pausmeersch», ten Z. aan «tgoet van thof ten Berghe», ten N. aan 5). Grootte: 4 b. 3 d. 88 r.
7) een stuk op «kerremeere» grenst ten N. en ten O. aan «tgoet van thof ten Berghe» en de «boeykensmeersch», ten Z. en ten W. aan de straat van Hillegem naar Herzele. Grootte: 2 b. 2 d. 64½ r.

(37) Dit Landboek wordt bewaard in **Ra Gent, Sint-Pietersabdij** I, nr 131.
(38) Vroeger «pauwelsmeersch» genoemd. Zie hierboven.

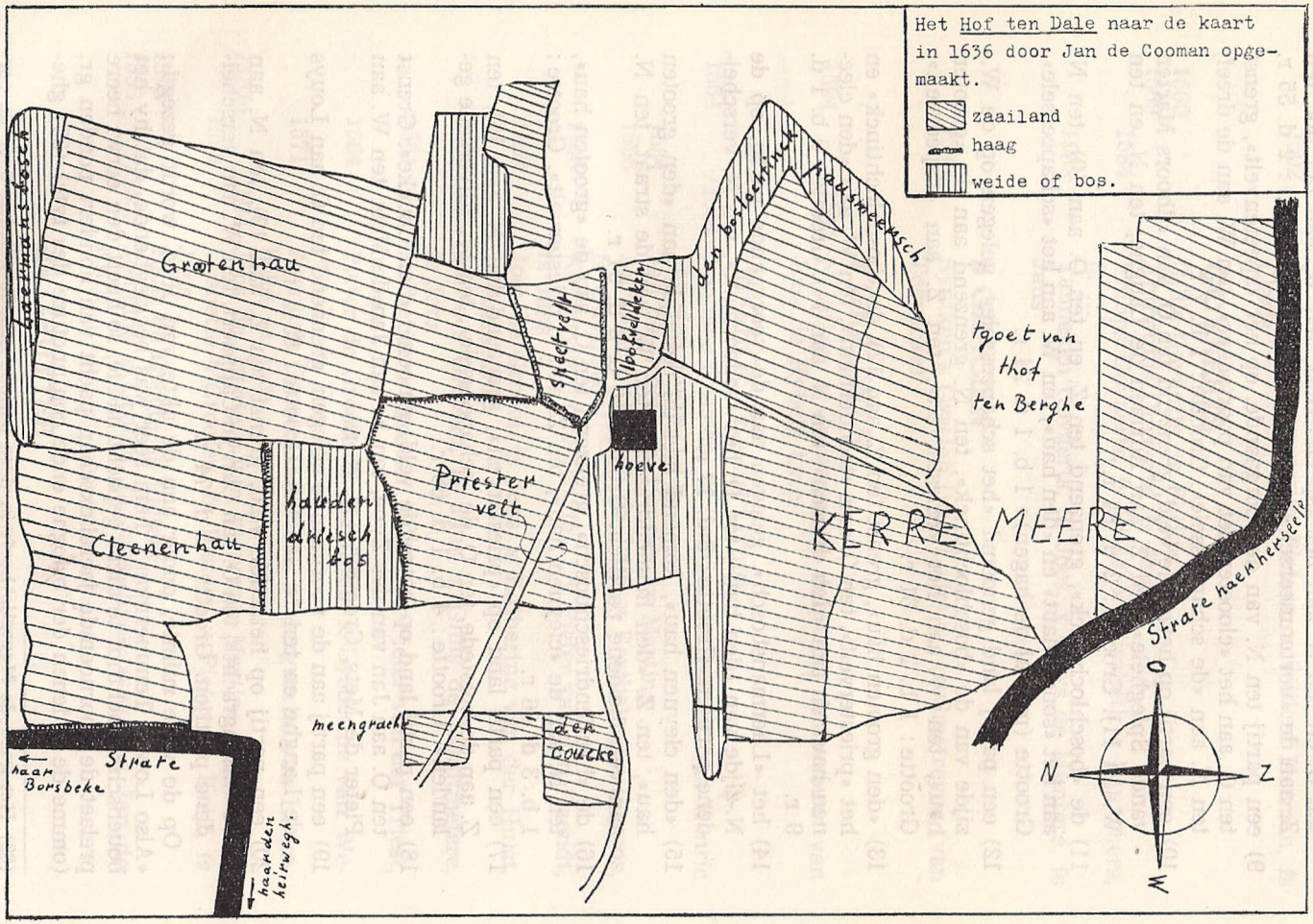
Het Hof ten Dale naar de kaart in 1636 door Jan de Cooman opgemaakt.
zaailand
haag
weide of bos.
Groten hau
Cleenen hau
haarden dridesch bos
Priester velt
Sheetvelt
Hoogvelleken
hoeve
den bolschinck
Kaasmeersch
tgoet van thof ten Berghe
KERRE MEERE
Strate haen herselp
meengraeh
den coucke
Strate
haar Borsbeke
haarden heirwegh.
O
N
Z
W

8) een «veldeken» bij het hof, genoemd het «loofveldeken», grenst ten O. en ten N. aan het «speetenvelt», ten W. aan het hof, ten Z. aan de «vortenmeersch». Grootte (met al de hagen) : 2 d. 55 r.

9) een partij ten N. van de voorgaande, op het «speetenvelt», grenst ten O. aan het «cloostergoet van poortacker», ten W. aan de dreef, ten N. aan «de schapeessele». Grootte : 1 b. 7 r.

10) een partij op hetzelfde veld, grenzend ten O. aan «dhoors Marten vande Spieghele», ten Z. aan Adriaen de Langhe, ten N. en ten W.aan 11). Grootte : 2 d. 84 r.

11) de «boschlochtinck», grenzend ten Z. en ten O. aan 10), ten N. aan het «sonderhaut» en «den hau», ten W. aan het «schapeessele». Grootte (met al de hagen) : 1 b. 1 d. 24 r.

12) een partij land genoemd «het schapeessele», gelegen op de W.-zijde van de «boschlochtinck», ten N. grenzend aan de «grooten hau», ten W. aan het «priestervelt», ten Z. aan «t'speetvelt». Grootte : 1 b. 2 d. 61 r.

13) «den grooten hau», grenst ten Z. aan 12), de «boschlochtinck» en het «priestervelt», ten O. aan «tsonderhaut», ten W. aan «den cleenen hau» en aan «den driesch», ten N. aan 14). Grootte : 9 b. 1 d. 9 r.

14) het «Laermansbosch», gelegen aan de voorgaande partij, op de N.-zijde van «den hau», ten O. het «sonderhaut», ten N. verscheidene partijen. Grootte : 3 d. 17 r.

15) «den cleynen hau», komend met de oostzijde aan «den grooten hau», ten Z. «den haudendriesch», ten W. aan de straat, ten N. aan verscheidene partijen. Grootte : 6 b. 2 d. 94 r.

16) de «haudendrieschbosch», grenzend ten O. aan de «grooten hau», ten N. aan de «cleynen hau», ten Z. aan «t'priestervelt». Grootte : 1 b. 3 d. 66 r.

17) een partij land op «priestervelt», grenzend ten N. aan 16), ten Z. aan de hofstede, ten O. de «schapeessele», ten W. «diversche gelanden». Grootte : 4 b. 1 d. 68 r.

18) een partij land op hetzelfde veld, genoemd «den Coucke». Grenst ten O. aan Jan van der Zype, ten N. aan Jan de Mets, ten W. aan Pieter de Mets. Grootte : 3 d. 76 r.

19) een partij aan de voorgaande gelegen, grenzend ten O. aan Louys de Langhe en ten N. aan 20). Grootte : 65½ r.

20) een partij op hetzelfde veld, grenst ten Z. aan 19), ten N. aan de «meengracht», ten O. aan Carryn Cappaert, ten W. aan verscheidene partijen. Grootte : 1 d. 74 r.

Op de vrije ruimte, onder aan de akte van 1664, wordt gezegd : «Also Lowys Temmerman... hem seer was beclaeghende, dat hy het bouenschr. pachthof te diere gepacht hadde, so heeft den eerw. heere prelaet de voornoemde jaerelicxschen pacht van hondert ponden gr. (omme de redenen der orloghe ende conjuncture des tyts) (39) ghe-

(39) Het goed **de Meyerije** heeft in deze periode schade geleden door de oorlogen.

reduceert... op de somme van vierhondert guldens tsiaers. Ende voorts soo heeft den seluen eerw. heere prelaet andermael in huere ende pachte ghegeven aenden seluen Louys de Temmerman... voor eenen termyn van ses achtervolghende Jaeren, beghinnende ende ingaende kerss. 1673». In deze pachttermijn (1673-79), verleend door abt Amandus Hovelinck, bedroeg het «wyngeld» 10 p. gr. Al de overige condities zijn dezelfde als in de voorgaande termijn. Onder de hierboven geciteerde nota volgt op dezelfde akte nog de vermelding, gedateerd op 25 dec. 1679, dat de pacht voor een nieuwe periode van zes jaar verlengd werd (1679-85).

In 1685 verleent abt Maurus Verschueren (40) dezelfde pachter een nieuwe termijn van 9 jaar (1685-94) op de condities van de voorgaande. Een nota toegevoegd aan de akte van 1685 vermeldt dat deze pacht verlengd werd voor de periode 1695-1704. Het enig verschil is de grootte van de pachtsom : «20 pond gr. ten tyde van oorloghe ende ten tyde van payse den auden pacht».

De geschiedenis van het **Hof ten Dale** in de XVIIe eeuw kunnen we als volgt in een overzichtelijke tabel samenvatten :

TABEL IV

Pachter	Pachtsom	Begin-datum	Termijn	Eind-datum	Akte opgemaakt
Jan Blommaert en Janneke van der Zype	60 p. gr.	kerstav. 1601	9 j.	1610	19-1-1602
Jan Blommaert (fs Jacobs)	50 p. gr.	kerstav. 1610	3 j.	1613	18-3-1610
Jan Blommaert (fs Adriaens)	50 p. gr./ 60 p. gr.	kerstav. 1613	9 j.	1622	28-7-1613
idem	?	kerstav. 1622	9 j.	1631	?
idem	77 p. 2 sch. gr.	kerstav. 1631	9 j.	1640	9-12-1630
Jan Schollaert (fs Martens)	104 p. 4 sch. 1 gr.	kerstav. 1640	9 j.	1649	15-1-1639
idem + weduwe	?	kerstav. 1649	9 j. + 6 j.	1664	?
Lowys Temmerman en Marie Schollaert	100 p. gr.	kerstav. 1664	9 j.	1673	?
idem	400 gulden	kerstav. 1673	6 j.	1679	?

(40) Abt van 1684 tot 1712.

idem	400 gulden	kerstav. 1679	6 j.	1685	25-12-1679
Lowys Temmerman (fs Gillis)	400 gulden	kerstav. 1685	9 j.	1694	?
idem	400 gulden 20 p. gr.	kerstav. 1695	9 j.	1704	?

We mogen veronderstellen dat de pachttermijn 1695-1704 voortgezet werd gedurende de jaren 1705 en 1706. Het duurt immers tot dit laatste jaar vooraleer een nieuwe zesjarige termijn verleend wordt aan Lowys Temmerman (1706-1712). De pachtsom bedraagt 50 p. gr. Een nota toegevoegd op de vrije ruimte onderaan op deze akte, vermeldt dat de pacht verlengd werd voor negen jaar, ingaande op kerstavond 1713, dus voor de periode 1713-1722. Gedurende deze termijn is de pachter gestorven (41) en in 1716 verleent abt Emilianus Cruycke (42) aan zijn weduwe een vermindering van 100 gulden op de jaarlijkse pachtsom omdat de overleden pachter de waarde van het hof — geschat op 1250 gulden (43) — veel verbeterd had (44).

Op 25 maart 1722 verleent abt Antonius Musaert (45) een zesjarige pachttermijn (1722-28) aan Pieter van Heddeghem. De pachtsom bedroeg 51 p. gr., verhoogd met een schell. per pond voor de ontvanger van de abdij. De prijzij van de hoeve werd verhoogd tot 1950 gulden wegens de verbeteringen door de pachter Lowys Temmerman aan de hoeve aangebracht.

In de periode 1729-37 wordt het **Hof ten Dale** verpacht aan Rochus Standaert (**filius** Pieters). De pachttermijn gaat in op kerstavond 1729 en niet in 1728 (het einde van de voorgaande periode), wat waarschijnlijk de ongewone termijn van 8 jaar verklaart. De pachtsom bedraagt 60 p. gr. De prijzij is 527 p. 6 sch. 4 gr. volgens de prijzij zoals ze in 1730 opgemaakt wordt. Waarschijnlijk als gevolg van de schade die — zoals we hierboven zagen — pas verscheidene jaren na het jaar waarin ze berokkend was, aan de voogden van de wezen van Pieter van Heddegem vergoed werd, wordt in deze akte volgende bepaling ingelast: «in cas van eenighe schaede in de vruchten gedue-

(41) Wellicht einde april 1716. De vermindering van de pachtsom wordt op 7 mei 1716 toegestaan om «haar te soulageren».

(42) Abt van 1716 tot 1719.

(43) Zie hierboven.

(44) Op 27 ok ober 1729 wordt nog betaald aan «de vooghden over de weesen van wylent Pieter van Heddeghem onse geuesen pachter... de somme van 18 p. gr. soo vele aen hem is toegestaen by consideratie ter causen van schaeden... door den stormwint geschiet ten jaere 1720 aen schuere staende op tgezeyde hof ten dale alsmede over de schade by den gemelden pachter geleden ten jare 1726 door den overvloet van water in omtrent ses daghwant meersch van hetzelue goet...». In 1731 wordt nog eens aan dezelfde voogden een som van 113 p. 12 sch. 2 gr. betaald «over de ameliora:ie aen de edifitien aldaer gedaen alles by onsen wete».

(45) Abt van 1720 tot 1730.

rende desen pacht quaeme voor te vallen t'sy door aeghel, overvloet van water ofte tempeest, is hy hueraer verobligeert de selue kenbaar te maeken binnen den tydt van veerthien daegen om door den gonnen die de eerwst heere verheurder daer toe gecommiteert gesien te worden, op peyne dat hy huerder daer naer geene moderatie en sal vermoghen te pretenderen».

Op 12 juni 1737 verleende abt Philippus Standaert (46) aan dezelfde pachter een nieuwe termijn (1737-1746). De pachtsom is niet veranderd. Het «wyngeld» is 17 pond. Ook is de pachter weer 1 sch. voor elk pond verschuldigd aan de ontvanger. Als nieuwe voorwaarde wordt bepaald dat de pachter «tot gerief van zynen naercommer ten minsten dry bunderen claeveren t'sy aude ofte jonge» moet laten liggen bij het einde van zijn termijn. In 1746 wordt deze pacht voor negen jaar verlengd (1746-1754). De pachtsom bedraagt echter slechts 55 p. gr., «synde vyf ponden groote jaerelyckx min als den voorgaende pacht, uyt consideratie van de grooten troublen den orloghen mitsgrs van de groote ende excessive lasten». Al de overige condities zijn dezelfde als in de voorgaande termijn. De prijzij echter is nu «geougmenteert» tot 944 p. 10 sch. 2 gr. «wegen de nieuwe bauwen van peerden ende coeystallen nieuwe gemaeckt ten Jaere 1743». In de volgende termijn (1755-64) verleend aan dezelfde pachter, bedraagt de pachtsom opnieuw 60 p. gr. Al de overige bepalingen worden herhaald maar de prijzij wordt nu verhoogd tot 1202 p. 14 sch. 3 gr. daar in 1753 het woonhuis herbouwd werd, alsook de «steenen brugghen», de schuur ten W. en ten Z., «de duyvekeete int midden van den hof» en «het waegenhuys voor het hof» (47).

Onder abt Gudwalus Seiger (48) werd aan Livinus Francis Standaert, de zoon van Rochus, een negenjarige termijn (1764-73) verleend «in formen ende manieren als hy de selve ten titel van pachte is gebruyckende». Uit dit citaat kunnen we opmaken dat Rochus Standaert gestorven was vóór het einde van de periode 1755-64. De pachtsom bedraagt nu 100 p. gr. verhoogd met 1 sch. per pond voor de ontvanger. Op 20 december 1770 schrijft de pachter aan de abt dat het dak van de schuur gewaaid is «door den grooten stormenden windt die onstaan is op den 19 deser tusschen de acht a neghen uren 's morgens». De abt antwoordt echter dat «alsoo hy alle de gebouwen op prys heeft, hy met die restauratie self belast is».

Deze pacht werd verlengd voor de jaren 1773-82. In deze akte wordt ook bepaald dat eventuele schade «binnen den tydt van twee daeghen» aan de abt moet kenbaar gemaakt worden. De overige bepalingen zijn dezelfde als in de voorgaande akte. De abt reserveert zich echter «de macht vanop dese syne verpachte gronden te maecken eene ofte twee planteryen ter grootte van drie a vier daghwanden ter

(46) Abt van 1730 tot 1759.

(47) Deze vernieuwde gebouwen werden geschat op 1 april 1754 door Bertholomeus De Clerck, «gesworen pryser, timmerman ende strootdecker van stile residerende binnen de vors. prochie van hilleghem».

(48) Abt van 1760 tot 1789.

plaetse daer het hem believen sal, ende alomme op dese syne pachthoeve te doen planten alle soorten van opgaende boomen, de welcke hy pachter sal moeten bevryden tegens de beesten ende quaetdoenders alles sonder eenigh verghelt ofte afslagh van pachte». De abt zal de bomen zelf doen snoeien «tot zyn profyt» maar de pachter zal op het geschikte ogenblik «genieten den snoey der troncken ende canthaudt». Tevens wordt hier bepaald dat de pachter «6 craweyen met waeghen ende peirden» schuldig is te doen voor de abdij en dat hij moet «onderhouden de peirden der abdye t'elckens die op 't voors. hof zullen comen». Bij het einde van zijn termijn zal de pachter ook «geen tacite reconductie moghen pretenderen alswaert men hem gheenen wettelycken opzegh en dede».

Pachter Livinus Fr. Standaert overleed echter zonder de pachtakte te ondertekenen, zodanig dat de abt aan «Ludovicus van Aelbrouck t'sedert in houwelyck met de weduwe van de voorseyde Livinus Frans Standaert», deze pacht voor de resterende jaren verleende (49).

In 1777 vraagt van Aelbrouck de toelating in de hoeve een brouwerij te installeren. De ontvanger van de abdij, Balde, brengt daarover gunstig advies uit aan de abt. Het jaar daarop wordt deze toelating dan ook aan de pachter en zijn vrouw Christine van den Broucke verleend. In de akte opgemaakt op 20 augustus 1778 wordt echter bepaald dat «by ghevalle brandt saude commen causeren tot ruine van het gheseyde hof» de pachter als borg «eene partye saylant» van 51 r., een andere op «tdoorensvelt» van 91 r., op de «Tichelrye» een stuk van 1 d. 90 r., twee partijen op «Cleyn pietersbosch», ten Z. van het «peijeveldt», samen groot 1 d. 68 r. en een perceel weide, genoemd de «fonteynweede», ten Z. van de «fonteyn», met een grootte van 54 r., aan de abdij afstaat.

Voor de periode 1782-91 bleef geen pachtakte bewaard van het hof, maar het voorgaande pachtcontract zowel als de hiernavolgende gegevens bewijzen dat ook in deze periode dezelfde pachter de hoeve in pacht had.

Nadat de legers van de Franse Revolutie ook ons land veroverden, werden de kloosters en abdijen afgeschaft en hun bezittingen aangeslagen en als nationale goederen beschouwd. Daarop volgde de openbare verkoping van deze talloze eigendommen. In het proces-verbaal dat door de expert Gerard de Vuyst op 9 jan. 1797 (20 Nivose van het jaar V der Franse Republiek) van het **Hof ten Dale** werd opgemaakt, lezen we dat Louis van Aelbrouck toen de hoeve in pacht had voor negen jaar, dus voor de periode 1791-1800. De pachtsom bedroeg toen 1432 pond 13 sch. ¾ gr. Of de brouwerij toen nog bestond weten we niet, daar ze in het proces-verbaal niet vermeld wordt. Als verdere verplichtingen moest de pachter de gebouwen van de hoeve onderhouden en ieder jaar voor de abdij zes karweien verrichten, net zoals in de voorgaande akte. Op het pachtgoed stonden toen 537 bomen en van de gebouwen zegt de expert dat ze zich in goede staat

(49) Livinus Standaert overleed wellicht einde 1774 of begin 1775.

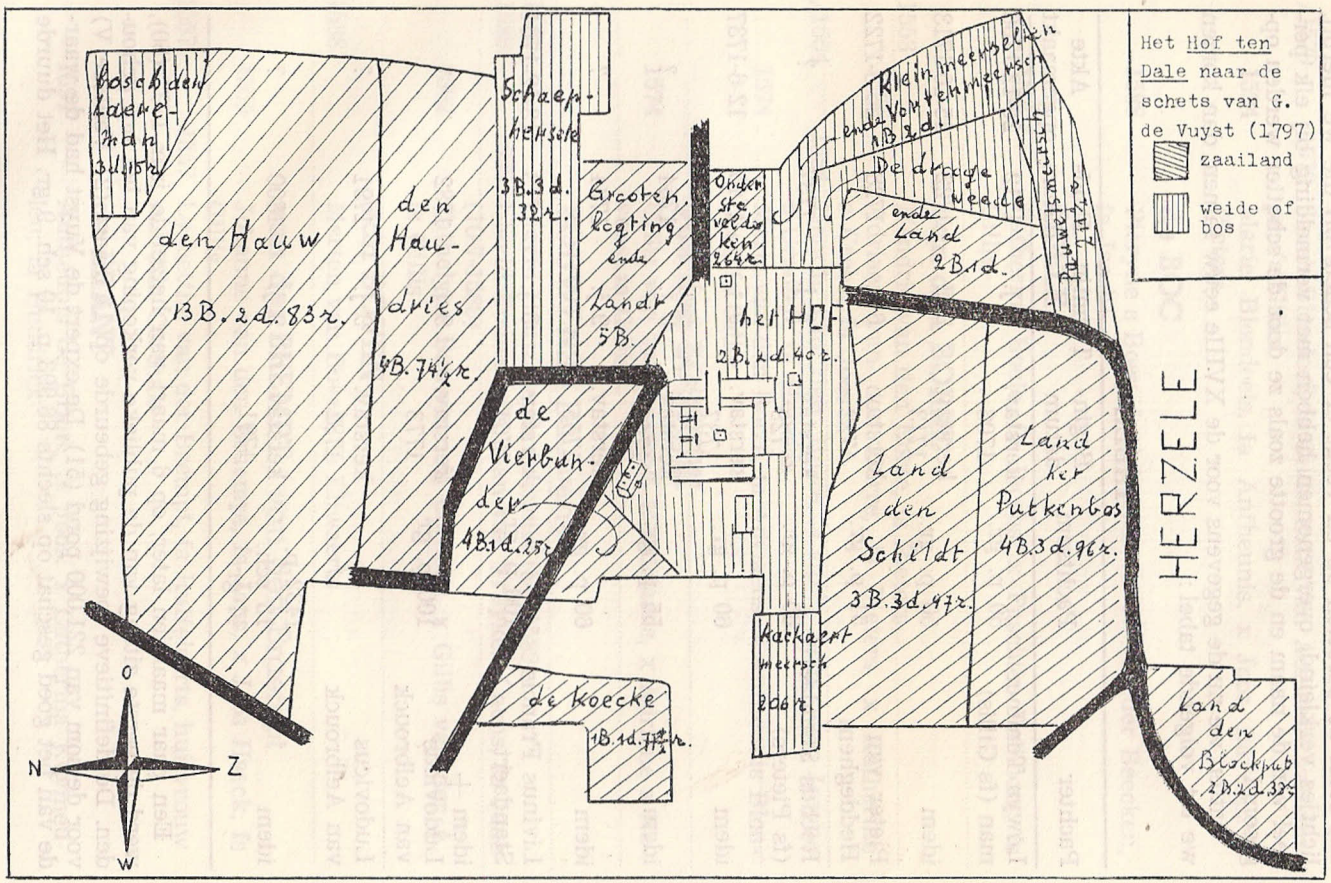
Het Hof ten Dale naar de schets van G. de Vuyst (1797)
zaailand
weide of bos
bosch den Laene-man 3d.15r.
den Hauw 13B.2d.83r.
den Hau-dries 4B.74½r.
Schaep-heusele 3B.3d. 32r.
Grooten logting ende Landr 5B.
Onder-ste veldt-ken 264r.
Klein meerseken van 1B.2d.
ende Vorr Heinmeersch
De droogte weede
ende Land 2B.1d.
Pauwelmeersch 1B.1d.
het HOF 2B.1d.40r.
de Vierbun-der 4B.1d.25r.
Land den Schildt 3B.3d.47r.
Land der Putkenbos 4B.3d.96r.
HERZELE
Kackaert meersch 206r.
de koecke 1B.1d.7½r.
Land den Blockpub 2B.2d.32r.
O
N
Z
W

bevonden. De grootte van het hof is volgens de Vuyst 48 b. 3 d. 54½ r. Hij somt de percelen op en voegt er een schets bij die we hierbij, lichtjes verkleind, overgenomen hebben met vermelding bij elk perceel van de naam en de grootte zoals ze door de schatter werden opgesomd.

Vatten we nu de gegevens voor de XVIIIe eeuw samen, dan komen we tot volgende tabel:

TABEL V

Pachter	Pachtsom	Begin-datum	Termijn	Eind-datum	Akte opgemaakt
Lowys Temmerman (fs Gillis)	50 p. gr.	kerstav. 1706	6 j.	1712	20-12-1706
idem	50 p. gr.	kerstav. 1713	9 j.	1722	25-10-1713
Pieter van Heddeghem	51 p. gr.	kerstav. 1722	6 j.	1728	25-3-1722
Rochus Standaert (fs Pieters)	60 p. gr.	kerstav. 1729	8 j.	1737	?
idem	60 p. gr.	kerstav. 1737	9 j.	1746	12-6-1737
idem	55 p. gr.	kerstav. 1746	9 j.	1754	?
idem	60 p. gr.	kerstav. 1755	9 j.	1764	?
Livinus Francis Standaert	100 p. gr.	kerstav. 1764	9 j.	1773	13-12-1764
idem + Ludovicus van Aelbrouck	100 p. gr.	kerstav. 1773	9 j.	1782	?
Ludovicus van Aelbrouck	?	kerstav. 1782	9 j.	1791	?
idem	1432 p. 13 sch. ¾ gr.	kerstav. 1791	9 j.	1800	?

Een paar maanden later, op 6 maart van hetzelfde jaar 1797 (50), werd de eerste zitdag van de publieke verkoping van het hof gehouden. De definitieve toewijzing gebeurde op 11 maart (21 Ventose V) voor de som van 221.000 pond (51). De expert de Vuyst had de waarde van het goed geschat op slechts 86.993 p. 10 sch. 9 gr. Het duurde

(50) Dit is 16 Ventose van het jaar V.
(51) **Ra Gent, Dép. de l'Escaut. Vente des Biens nationaux,** nr 1318.

slechts vier «feus» vooraleer het hoogste bod gedaan werd door «le citoyen Le Roy, fondé de pouvoir du Citoyen Jen B. Paulée et Compagnie, demeurant à Paris, Rue Boudreau, division de la Place Vendôme, autorisé par arrêté du Directoire... à acquérir des domaines nationaux dans la ci-devant Belgique».

In het jaar 1797 ging dus het **Hof ten Dale** in privaatbezit over, na zovele eeuwen aan de beroemde Gentse abdij te hebben toebehoord. Hiermee werd dan ook een lange episode uit de geschiedenis van het nog heden ten dage bestaande hof afgesloten.

Ledeberg. Dr. W. BRAEKMAN.

VERSPREIDEN VAN VERBODEN MUNTEN

21.1.1634.

Jacques van Sterteghem, fs Guill., koopman te Aalst, ziet volgende munten, die hij te Brugge ontving, verbeurd, nl. «twee staeten rycxdaelders van Hollandt, eenen testoen van de cardinael van Lorraine, zeven stooters met schichten ende eenen van vremden slaeghe, drije staeten schellinghen, een real met pilaerkens van Italien, noch een van Navarra, tweentachtentich dobbele stuverkens met de lettren ende twee pennyn(ghen) van vier stuvers» en zullen in de munt van zijne majesteit «deursneden» worden, daarbij wordt hij veroordeeld te betalen het vierdubbele van de stukken van 5 stuivers en meer en één gulden voor elk van de stukken van mindere waarde «omme ghedistribueert te worden volghende den placcaete», tevens wordt hij voor één jaar verbannen uit Aalst. 285 v°.

21.1.1634.

Jan van (den) Eerstraete, fs Daniels, bakker te Aalst, die eveneens te Brugge vreemde munten ontving, ziet volgende munten verbeurd verklaard, nl. «eenen quart d'escu van vranckerycke, vijf rycxdaelders van Hollandt, vier polsche sticken van coninck Sigismundus, een Inghels stick met twee hoofden, twee ghelycke met een herpe, vijf stooters met schichten, eenentwintich hollandtsche staete stuivers, vijf fransche stuivers, vier dobbele stuiverkens van zeelant met lettren, eenen luycxschen braspennynck ende ten leste ooc een oortken van voorn. staeten», zij moeten ook vernietigd worden in de munt van zijne majesteit, daarbij wordt hij veroordeeld tot het betalen van het vierdubbele voor de stukken van 5 stuivers en meer en één gulden voor ieder stuk van mindere waarde «omme ghedistribueert te worden volghende de placcaeten» + en dat is wel het erg-

ste : «suspenderende den verweerdere van sijne neeringhe ende traffique voor den tijt van drije maenden, ordonneert dat sijnen winckel ghesloten zal worden voor den zelven tijt» + proceskosten.

285 v, 286 r.

21.1.1634.

In hetzelfde proces wordt ook Eloy van Vers, koopman te Antwerpen, veroordeeld; wegens «den rycxdaeldere, den daelder met inscriptie moneta nova scafusensis, mitsghaders den Luycxschen met croitse ende sweert ende staeten daeldere met noch twee stovers ghesleghen inde rebelle»; deze stukken werden verbeurd en de bezitter dient evenzo het vierdubbele te betalen voor de respectievelijke penningen + proceskosten. 286 r°.

21.1.1634.

Eveneens Jan de Keghele wordt veroordeeld en ziet volgende munten verbeurd, nl. «vier dobbel stuiverkens en eenen inckelen, eenen halfven daelder van vrieslandt», die hij en zijn huisvrouw op 15 maart 1632 hebben uitgegeven; de stukken worden gekonfiskeerd en doorsneden en de schuldige moet 1 gulden boete betalen voor ieder stuk en daarbij «restitueren de 23 stuivers bij hem betaelt innebreckende de voorn. vuytghegheven billoensche specien» + de kosten van proces. 286 r., v.

21.1.1634.

Ook Jacques Dhondt, «commijs ten comptoire vande maelderije» te Gent, ziet enkele munten verbeurd verklaard, nl. «den zeeuschen schellinck, twee zeeusche vijf grootpennynghen ende drije milaensche reaelkens met noch drije andere billaensche reaelkens», ontvangen op 30.4.1632; daarbij dient hij voor ieder stuk 1 gulden boete te betalen + proceskosten. 286 v.

Herhaaldelijk wordt dezelfde straf uitgesproken voor dit misdrijf : 287 r°, 289 v°, 292 r°, 312 r°, 321 r°, v°, 326 r°, 329 r°.

17.2.1635.

«...den gulden van Vrieslandt ghenaempt plattemutse, 17 dobbel stuvers van Zeelandt, drije stooters met schichten, een oortken van Zeelandt ende een cruysoorken». 312 r.

12.1.1636.

«een spaensche matte», 321 r°.

«het zeeusch dobbelken ende blancke», 321 r°.

«thienstuivers pennync met pilaerkens, een zeeusschen schellinck, drie zeeusche twee stuverkens en eenen zeeuschen stuivers pennync». 321 v°.

(Ra. Gent : fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr. 8594).

J.d.B.

HET LAND VAN AALST

Tweemaandelijks Tijdschrift

Voorzitter : F. Courteaux, Acaciastraat 7, Aalst - Tel. (053) 280.96
Beheerder : G. van Bockstaele, H. Hartplein 8, Zottegem
Tel. (09) 70.19.04
Redaktiesekretaris : E.H. J. de Brouwer, pastorie, St.-Gillis-Denderm.
Tel. (052) 248.27
Recensiedienst : E.H. V. Gaublomme, pastoor, Gottem - T. (051) 630.80
Ruildienst : M. Cornelis, Dwarsstraat 50, Denderleeuw - T. (053) 667.02
Bestuursleden : B. Boel, J. Pieters, A. van Lul

Prijs voor het jaarabonnement :
voor leden 140 fr, voor steunende leden 200 fr en voor ereleden 500 fr
te storten op de postrekening «Het Land van Aalst», nr 5869.11

Gewoon los nummer (30 F) te bestellen bij de hr. Marcel Cornelis
en VOORAF te storten op voornoemde postrekening.

INHOUD VAN Nr 1
1968

Fr. Couck — Buitenpoorters van Aalst (periode 1552-1596) Lede 1

J.d.B. — Gevonden goudstukken te Semmerzake 22

W. Braekman — Het hof ten Dale van de Gentse Sint-Pieters-abdij, te Hillegem 23

J.d.B. — Verspreiden van verboden munten 47

Drukkerij «Het Reklaamblad», Nieuwstraat 29, Lede - telefoon (053) 237.87